

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Cafè's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang”.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST . . . . . TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD”
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519, Postgiro 14574.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 3819. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN

IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

HEEREN EN KINDER KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING NAAR MAAT

INHOUD: Indië in Filmbeeld. — Verbetering. — Eene geschiedenis der Banda-eilanden. — Verslag Max Havelaar Fonds. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. — Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen — Mutaties van 25 Mei tot 1 Juni 1921.

Indië in Filmbeeld.

De drieweekse filmvertooningen in de Residentiebioscoop hier ter stede, van de Nederlandse koloniën, zijn Vrijdagavond 27 Mei i.l. geëindigd. Te zeggen, dat ze tot het verleden behooren, zou de toevoeging vereischen, dat ze wederkeeren. Want dit gebeurt en het voorbeeld van de Haagse afdeeling is er een dat trekt.
Over het welslagen der Indische avonden heeft niet meer te worden gerept, de dagbladen hebben het verkondigd; het is een voldongen feit.
De laatste avond bracht een nieuw en fraai programma, de Bataklanden, Bali, Borneo. Na afloop richtte zich de heer Mullens tot het publiek, schetste de voorbereiding en de tot standkoming der Indische week en bracht hulde en dank aan allen, die hunne medewerking er toe verleend hadden, aan het Bestuur van „Oost en West” en dat van hare Haagse afdeeling, waarvan mevr. ten Bosch als de „stille regisseuse” werd geëerd, voorts aan de dames, allen bij name genoemd, die voor de aankleeding der zaal gezorgd hadden, aan den heer de Munnik, Directeur van Persinggahan, voor zijne gewaar-

deerde assistentie, aan den heer Giel voor diens groote, onvermoeide toewijding (met een handdruk bezegeld) aan de heeren, die door hunne toepasselijke muziek de vertooningen zoozeer hadden opgeleusterd en aan het Koloniaal Instituut, dat bereidwillig zijn films had afgestaan en daardoor het geven van een „Indische Week” had mogelijk gemaakt.
Toen de toejuichingen op deze toespraak bedarfen, sprak de heer R. Zuyderhoff, voorzitter der afdeeling den Haag van „Oost en West” het slotwoord, gelijk hij bij den aanvang der Indische week de openingsrede had gehouden. Z.H.E.G. wees vooral op het beteekenisvolle feit, dat de verspreiding van kennis omtrent onze koloniën met deze vertooningen een nieuwe aera was ingetreden. Im-

Boekhouden Machineschrijven
Handelsrekenen Stenografie

40 lessen in 't Machineschrijven f 10.—. 89L
Schriftelijke lessen Boekhouden, ook voor Indië, f 4.- p. m.

J. VAN DER WEES
Oranjeplein 73 Leeraar M. O. 's-Gravenhage

JULIEN & RICHARDSON BENNERNAGEL
AMSTERDAM
Reguliersbreestraat 31-33 - Tel. N. 2943
„Algemeen Assurantiekantoor..”

TOUTE FEMME ELEGANTE SE DOIT DE VISITER LA
COLLECTION DE ROBES, COSTUMES, MANTEAUX, CHAPEAUX, ETC. DE

lanne
SUISTRIS LA-HAYE

OOST **P.M. BROEKMANS** **AMSTERDAM** **WEST**

KONINGSPLEIN HOEK HEERENGRACHT
LADIES AND GENTLEMEN'S TAILOR

STEEDS VOORHANDEN HET FIJNSTE EN ALLERNEUWSTE
VOOR DAMES EN HERENKLEEDING.
KLEEDING NAAR MAAT BIJ 2 X 24 UUR GEREED

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN

Jansen & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

BATIK VERVEN
Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen.
ATELIER VOOR ONDERRICHT
OPGERICHT 1837.
FIRMA TENZER,
Noordeinde 139a, DEN HAAG (Holland), Tel. 4229.
KUNST-SCHILDERSARTIKELN.
Voorwerpen om te Snijden, Branden, Beschilderen, enz.

N.V. WIENER & VAN WITSEN
Gevestigd 1851

Indische Uitrustingen

ROTTERDAM DEN HAAG
35 Schiedamsche Singel 94 Noordeinde

Firma H. RAHR, Utrecht
ACHTER ST. PIETER 4 - TELEFOON 443
OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

H **Hammond School en COPIEERINRICHTING** **S**
Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich
beleefd aan als oudste inrichting op
dit gebied voor de levering van correct
schrijf- en copieerwerk.
Strengste discretie verzekerd.

P. J. VEELO & ZNEN
DEN HAAG
Lange Houtstraat 15^a :: Tel. H. 6655

.. WONING ..
INRICHTING

Behangerij Stoffeerderij

mers, de trilbeelden in onze vaderlandsche bioscopen gaven tot heden menig vreemd land en volk te aanschouwen, alleen onze eigen koloniën niet. Daarin is thans verandering gekomen, hetgeen spreker zeer verheugt en met hem, daarvan houdt hij zich overtuigd, alle aanwezigen. Ten slotte een woord van hartelijken dank aan den heer Mullens voor diens loyale bereidverklaring en medewerking tot de organisatie dezer Indische week.

Na een luid opklinkend applaus ging het publiek, welvoldaan uiteen.

Verbetering.

In ons nummer van 26 Mei j.l. hebben wij de toespraak afgedrukt, door den heer Gonggrijp gehouden bij de opening der Indische film-week in den Haag. Door al te grooten ijver van den corrector werd den spreker in den mond gelegd: „Ach waren alle menschen wijs. En deden daarbij wel.“ Op 't Spinozahuisje echter staat: „Ach waren alle menschen wijs. En wilden daarbij wel“, enz. Zoo moet het rijmpje ook luiden, en zoo heeft de heer G. het gezegd.

Eene geschiedenis der Banda-eilanden.

(Slot.)

Niettemin, het oordeel der perkeniers, tot zelfs in het begin der 19e eeuw, blijft onverdeeld weinig gunstig. Crawford noemt ze: „an indolant ignorant, idle, dissipated class of men!“ Zooveel is zeker, dat onder hen geen eensgezindheid heerschte, wat ook duidelijk aan het licht kwam, toen tijdens het bezoek van den Gouverneur-Generaal Pahud (16-21 Dec. 1860) een 7-tal perkeniers het verzoek deden tot opheffing van het monopolie en de overige perkeniers met bekwamen spoed een tegenverzoek indielden.

Ondanks alle geopperde bezwaren van het meendeel der perkeniers, werden zij bij Indisch Staatsblad 1864, No. 71a, ontheven: „van de verplichting om in hunne perken specerijen te teelen en het product te leveren aan het Gouvernement.“

De requestanten van 1860, de 7 perkeniers, waren alleen gediend van de vrijstelling van het monopolie, totdat bij ordonnantie van 22 Januari 1873 (Ind. Staatsblad No. 24) de Gouverneur-Generaal verklaarde, dat hij den tijd gekomen acht, om over te gaan tot de intrekking van de bestaande bepalingen op de verplichte teelt en levering van specerijen op de gemelde eilanden.

In de jaren 1870-1892 maakten de perkeniers beduidende winsten door de toenemende productie, welke in de 80er jaren op 800.000 pond noten en 200.000 pond foelie bedroeg. Berekend resp. à f 1.50 en f 1.20 per pond, was de bruto-opbrengst f 1.440.000, waarvan een zuivere winst overbleef van ruim 1 miljoen gulden of per perk gemiddeld f 29.000 per jaar. De prijs der noten steeg zelfs tot f 114 per pikol, zoodat enorm veel geld werd verdiend, dat weer even gauw werd verterd, grootendeels op Banda zelf, zoodat men daar in weelde baadde en men nu nog de ongelooflijkste verhalen te hooren krijgt van de geldverkwisting in die gulden dagen van Banda's voorspoed.

In de goede tijden hebben de perkeniers veel geld opgenomen onder verband van de perken. Dit is voor velen de ondergang geweest, want toen de prijs der noten voortdurend achteruit liep (de prijs was in 1915 gedaald tot f 15, op Batjan en Halmahera zelfs tot f 10 per pikol), kon de zware rente niet meer betaald worden en werden de meesten der vroegere perkeniers geëxecuteerd. Vooral de Crediet- en Handels Vereniging „Banda“ is thans

^{*)} Crawford. History of the Indian Archipelago, Deel III, blz. 406.

Vraagt de
echte Indische Langkatlampen
bij de **N.V. Firma A. ZWENNES**
BROUWERSGRACHT 5a en ZOUTMANSTRAAT 12a
Tel. H. 1645. Tel. H. 7638
Kinderwagens • Haarden • Kachels • Fornuizen
Keuken-Uitrustingen.

eigenaresse geworden van vele perken. Daardoor het perkbezit, voorheen zeer versnipperd, meer in één hand gekomen, wat een zuinige exploitatie bevordert, zoodat vóór het uitbreken van den Europeeschen oorlog de toestand alle redenen tot ten denheid gaf“).

Al te fiscaal greep het Gouvernement in toen de perken na de facultatieve ophoofing van het monopolie belangrijke baten afwierpen, de specerijperkelasting bij ordonnantie van 24 Mei 1911 (Ind. Stbl. No. 98) in te voeren.

Het is bij de bespreking van Tropen-Romantiek zeker niet de plaats hierover uit te weiden, evenwel als over de noodzakelijke voorziening in de behoeften aan werkkrachten, de toepassing der arbeidsvergeving, de koelie-ordonnantie, in 't bijzonder voor de Banda-eilanden-contractanten en wat dies meer is. Altemaal ingrijpende, doch orde en regelmaat scheppende bestuursmaatregelen, welke wij even meenden te moeten aanstippen, indien zij niet al zeer detonneren bij de bespreking van een werk als Tropen-Romantiek, zij het ook dat schrijver zelf zeer veel lezenswaardige beschouwingen over hunne perken na de ineensstorting van het machts handelslichaam van de O. I. C. in het einde der achttiende eeuw (zie de bladzijden 79-87). Aan het tusschen hier en daar fel siriemend, ontbreekt het zeker niet, maar dan is het toch verblijvend in slotte in „Banda en de Perkeniers“, door Pinaud uitspraak te vernemen, dat „Ook thans nog Banda alles behalve een lastpost is op het Ned.-Ind. Archipel!“ (blz. 30). Wanneer men blijft doorgaan met een oordeelkundig zuinig beheer, zooals thans geschiedt, dan zullen na de reactie van de thans gemeen heerschende malaise op cultuurgebied, onze tropische gewesten, zeker weder goede tijden zij het ook niet de gulden dagen van weleer, Banda aanbrenken“).

Er is echter bij dit alles één voorbehoud, de „noeng Api, den „zwaaren vuurberg“ (Valentijn) „Dit was een vulkaan met een historie, in historisch van donder en bliksem“, zegt Papageno in zijn Indische bergbeklimmers“, zie boven.

Op de Banda-eilanden, de parel der Molukken. Death grinn'd horrible a ghastly smile!
Men zal met dezen berg toch altijd rekening moeten houden. Het is een feit, dat de moderne wetenschap met haar hypothese van een centraalvuur die door velen voor waarheid wordt aangenomen, nooit in staat geweest is de geringste uitbarsting voorziën en evenmin om den loop der gebeurtenissen te voorspellen, wanneer een uitbarsting eenmaal was aangevangen.

Wat een onheilspellende reeks van geweldige uitbarstingen van dezen vulkaan, dood, ontzetting en verwoesting om zich heen verspreidend, vernield wat met zooveel zorg door menschenhanden op moeilijke omstandigheden was opgebouwd. De spaard gaande aard- en zeebevingen droegen steeds bij tot de vernieling van groote gedeelten der eilanden, tot de schrik en ontzetting der arme eilandbewoners.

Men raadplege in Dr. Verbeek's „Geologische beschrijving van de Banda-eilanden“, zie noot boven de lange lijst der uitbarstingen van den Goenoeng Api en van de op Banda waargenomen aard- en zeebevingen, blz. 18-27

Die lijst spreekt boekdeelen. Plaatsruimte behoort ons daaruit enkele merkwaardige bijzonderheden te vermelden, welke voor het Tropen-Romantiek de Banda-eilanden zoo kenschetsend zouden zijn, in verband met de lijdensgeschiedenis dier eilanden.

^{*)} Het bovenstaande is grootendeels ontleend aan de teekeningen van verslaggever in zijn „Residentie Ambon“ in het Tijdschrift B. B. van 1915, blz. 270 en v.v.
^{*)} Verslaggever, als Resident van Ambon, heeft het geschied gen gehad in 1911 tot de opheffing van de telkens zijde specerijperkelasting, welke desniettemin omringelde werkte, krachtig mede te werken. Zij werd bij Ind. Stbl. 1911 No. 260 voor 5 jaren, 1909 t/m. 1913, geschorst en Ind. Stbl. 1914 No. 111 door de algemeene verpauwende ordonnantie (1912 No. 31) vervangen.

KUNSTINSTITUUT
De Scheveningsche Muziekschool
Dir. JOSEPHINE WINTER
Keizerstraat 23 - Scheveningen

Maatschappij van Brandverzekering v. h. Koninkrijk der Nederlanden
Opgericht 1838
te 's-HERTOGENBOSCH
 DIRECTEUR: JHR. P. J. S. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — ADJUNCT-DIRECTEUR: JHR. P. J. O. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — COMMISSARISSEN: MR. H. J. VAN LEEUWEN, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch; JHR. MR. F. X. VERHUIJEN, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch; H. F. J. M. VAN ZINNICQ BERGMANN, Industrieel te 's-Hertogenbosch; JHR. MR. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN Jr., Directeur der Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering te Amsterdam; H. F. W. M. VAN BAER, Apotheker te 's-Hertogenbosch; CONSTANT M. J. H. TILMAN te 's-Hertogenbosch.
 MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 1.000.000.— — GERESERVEERDE BATEN OP ULTIMO DEC. 1920 f 786.057.93.
 DE MAATSCHAPPIJ VERZEKERT ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN, OP VASTE PREMIËN TEGEN BRAND- EN INBRAAK.

de eeuwen door). Zie ook Tropen-Romantiek bldz. 10 en v.v. en Papageno in zijn Indische bergbeklimmers.

En nu moeten wij dan eindelijk afscheid nemen van Tropen-Romantiek, een boek, dat velen bij aandachtige lezing te denken zal geven. In den zin, dat het geen gewoon boek is, hetwelk men zonder meer geheel kan waardeeren.

Wij zeiden reeds in het begin onzer bespreking, dat de schrijver op verbijsterende wijze de stof behandelt, welke hij beheerscht. Schrijver heeft zich daarbij in psycho-analytische richting gedacht eene reeks opkomende methode om ethnologische problemen te behandelen. Wij hebben bij de bespreking, hoofdzakelijk door de geringe plaatsruimte in het Kol. Weekblad, zijn boek van de windselen dier psycho-analytiek ontdaan. Schrijver had o.i. in de eerste plaats van die methode een exposé moeten geven. Hij doet het wel in zijn „Zur Psychoanalyse des Rauchsopfers“, waarin hij met verrassende voorbeelden de nieuwe methode toelicht en zegt: „Die Kenntnis der psychoanalytischen Resultate werden bald für den modernen Ethnologen Grundstein einer Wissenschaft bilden.“ (bldz. 132).

Maar in Tropen-Romantiek laat hij het den lezer over, om die psycho-analyse als iets van zelf sprekend aan te nemen. Het komt toch hierop neer, dat alles wat onze voorvaders verricht hebben ten goede, maar vooral ten kwade, voortspuit uit een zwang, die in hun onderbewustzijn aanwezig was en die hen deed handelen, als zij gedaan hadden; zoolang nog een mensch leeft, leeft ook de mensch nog, en schrijver zegt: „So lange noch ein Mensch am Leben ist, lebt noch die ganze Menschheit mit all ihren Sitten, Bräuchen, seltsamen Zeremonien, bizarren Ritualen“, bldz. 132 „Zur Psychoanalyse des Rauchsopfers“.

Als bazuingsgeschal klinken de eerste regelen van het boek: „De jacht naar het aroom is een der meest wild-romantische tafereelen onzer koloniale geschiedenis, of eigenlijk, van de geheele koloniale cultuur-historie der landen van het geciviliseerde Europa. Romantisch door z'n smachten naar reuk, door z'n donkerte, z'n heldendaden, z'n bloed, en beklemmende ontzetting. De koloniale geschiedenis van deze voortreffelijke Christus-zwangere landen is te ver-symboliseeren in een geraffineerde, afpersende deern met lipjes en wangetjes als verheeschte foelie, oogen als zwart-glimmende bast van de muskaat-noot, met taches-de-beauté als kruidnagel, met een lichaam vol specerij-geurige uitwaselingen. De heele koloniale geschiedenis is doortrokken van aroom-dampen;.....“ (bldz. 1).

Ten slotte nog een enkele aanhaling:

„Wij, die trots zijn op ons verleden, moeten den raad hebben de schitterende ontdekkingstochten van dit moderne standpunt te bezien. Dit is de

psychologie van de Geschiedenis, die niets van de waarde der schitterende prestaties afneemt. Eerder haar ten goede komt. Van uit psycho-analytisch oogpunt bezien, valt met één slag al de verantwoordelijkheid voor hetgeen wij in Indië misdaan hebben weg.“ (bldz. 10).

.....„Het gold hier iets algemeen menschelijk en het verwijt aan Holland is niets anders dan een verwijt aan de geheele menschheid. Dank zij de psycho-analyse kan Nederland zich smetteloos schoon wasschen van de modder, die ons op het lichaam geworpen is. Hulde aan Freud“, zie noot boven (bldz. 11). Maar waar gaan wij heen met dit citeeren uit Tropen-Romantiek? Wij doen dit om den lezer eenig begrip bij te brengen van wat de psycho-analyse beteekenen kan, ter aansporing vooral om Tropen-Romantiek te lezen en niet dadelijk te beginnen met sceptisch tegenover de nieuwe richting te staan.

Tropen-Romantiek is een stuk spiegelende wijsbegeerte op historisch ethnologischen grondslag; er is toch meer tusschen hemel en aarde dan wij met onze schoolse wijsheid kunnen omvatten.

There are more things in Heaven and earth, Horatio. Than are dreamt of in your philosophy.
 Shakespeare. — Hamlet.

Wij kunnen niet verheelen, dat Tropen-Romantiek voor ons een sympathiek boek is, vooral door de eenig mooie en verrassende belichting daarin van de Banda-eilanden, met hun wel en wee van af de vroegste tijden.

Met welk een gloed, met welk een zeggingskracht en vooral met welk een liefde tot het onderwerp is Tropen-Romantiek geschreven!

Als eerste proeve van een moderne ethnologische geschiedenisbeschrijving van Banda is hij ontegenzeggelijk in veel opzichten geslaagd, al moet hem hier het verwijt gedaan worden, dat het boek schittert door afwezigheid van de vermelding der bronnen, waaruit hij geput heeft, terwijl aan zijn betrouwbaarheid — men voelt het — toch niet mag getwijfeld worden. Dit is als een werkelijke leemte in zijn overigens verdienstelijk werk aan te merken.

Maar om het even! Schrijver is niet de eerste de beste. Van hem mogen wij nog veel verwachten, wanneer hij eenmaal terug is in Indië en daar zijn ethnologische studies zal kunnen voortzetten.

Indië kan alleen gediend zijn van mannen als hij, die het mooie land zulk een warm hart toedragen.

A. R. v. O.

Verslag

van de werkzaamheden van het „Max Havelaar Fonds“ over het Verenigingsjaar 1920.

Gedurende het verenigingsjaar 1920 werd door onze vereniging geldelijke steun verleend aan vier hier te lande studeerende Indiërs.

Twee dezer keerden in den loop van het jaar naar hun vaderland terug, waarvan een zijne studie met het beoogde doel had beëindigd.

Voor de terugbetaling der door ons fonds verleende renteloze studievoorschotten werd met hen eene overeenkomst gesloten op de voor hen minst drukkende voorwaarden en wel door het op hun leven doen sluiten van eene gemengde verzekering ten bedrage van het door onze vereniging aan hen verstrekte studievoorschot, waarbij onze vereniging als begunstigde werd aangewezen.

Daardoor zal na verloop van een vooraf bepaald aantal jaren en onmiddellijk bij onverhoopt vroeger overlijden het verzekerde bedrag aan onze vereniging worden uitgekeerd, indien hunnerzijds slechts voor regelmatig betaling der premie wordt zorg gedragen.

Aan de betrokkenen werd echter medegedeeld en ook in de overeenkomst omschreven, dat vroegere aflossing van het genoten bedrag gaarne door ons

**SPECIALAAL ADRES
 VOOR DAMES
 EN KINDER
 KONFEKTIE**

v.s.

GERZON

W. J. M. SIMONIS
 voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS,
 GROENMARKT 34, over de Prinsstraat,
 TELEFOON H. 2120 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
 Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
 Magazijn geopend van 8½—12½ en van 2—7 uur.

**Naamlooze Venneotschap
 Luxe-Auto Verhuuronderneming**
 voorheen P. J. JANSEN.
 Eenig adres: **Koninginnegracht 10**,
 (over Hoofd-Ingang Dierentuin)
 te 's-Gravenhage.
 Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
 ... .. en Maand-Auto's ... ..

Dag en Nacht geopend

*Terwijl Gij rust, werken Uw
 ..... advertenties voor U .....*

De waargenomen verschijnselen, door Valentijn, Barthelemy en latere verslaggevers opgeteekend, komen grootendeels overeen met die tijdens de vreeselijke uitbarsting van de Mont-Pelée, de vulkaan van Martinique (een der Fransche Antillen), welke 8 Mei 1902 de stad Saint-Pierre geheel vernietigde en zonden door Arthur Taquin eenvoudig aan de wind. In zijn bekende „Theorie der Vulkanen“, zie Wetenschappelijke Bladen van April 1903, 4de Aflevering, bldz. 1—4, ontwikkelt de Fransche geleerde de hypothese, dat vulkanische uitbarstingen niets anders zijn dan elektrische verschijnselen — evenals het noorderlicht en het onweder — makende tegen de Lapparent, die de volgens hem veronderstelde officieele hypothese huldigt van een centraal vuur, dat de atmosfeer, „Ik houd vol“, zegt Arthur Taquin, bldz. 4, dat de officieele wetenschap de verantwoordelijkheid moet voor den dood der bewoners van Saint-Pierre.“ En hij predikt hij, dat men in de vulkanische streken noodzakelijk waarnemingsstations moet vestigen. Zoolks bekend, men in ons Indië ook daartoe overgaan, of is men reeds daartoe overgegaan.

Separatdruck aus Imago. Zeitschrift für Anwendung der Psychoanalyse auf die Geisteswissenschaften. Herausgegeben von Prof. Dr. Sigm. Freud, redigiert von Dr. Otto Rank u. Dr. Hanns Sachs. Internationaler psychoanalytischer Verlag Ges. m. b. H.

Kon. Eindhovensche Stoom- & Handweverij
 VAN DIJK & Co.
 EINDHOVEN EN BRUSSEL
 Leden van H. M. Koningin Wilhelmina - van H. M. de Koningin-Moeder en van H. M. de Koningin van Rumenië; eertijds van H. M. Koningin Sophia.
 OPGERICHT 2 AUG. 1853. 115

Hotel-Linnen en Tafelgoed met en zonder naam,
 UITZETTEN, INDISCHE UTRUSTINGEN
 LUIERMANDEN

C. P. A. NICOLAI
 BUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
 hoek Valeriusstraat. 177

Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
 Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-Gravenhage

TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe
Leden aan.

Behalve GOED BROOD
wordt U een dividend
van 5% gewaarborgd.

HESSELS & MAKES

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Nuis 1ste rang voor Luxe-
en Orthopaedisch Schoeisel naar maat

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES:
**AU BON
MARCHÉ**
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Adverteeren doet verkoopen.

DE GROOTSTE KEUZE **GRAMOPHONES** EN
PLATEN Merk **HIS MASTER'S VOICE**
bij **WILLEM SPRENGER**
PASSAGE 46. Agent der Gramophone Comp. Ltd. DEN HAAG
STEEDS HET NIEUWSTE!! Tel: 3778. STEEDS HET BESTE!!

gezien zou worden, doch het bedrag en tijdstippen voor deze aflossingen geheel aan hen werd overgelaten in verband met hunne financiële draagkracht.

Op deze wijze toch wordt hun de aflossing gemakkelijk gemaakt, het fonds voor schade gedekt en de spaarzin aangemoedigd, daar bij vroegere aflossingen aan ons fonds het bedrag daarvan bij verschijnen van het verzekerde kapitaal aan hen zelf of hunne erfgenamen ten goede komt.

Met de beide andere pupillen werd eene regeling getroffen, waardoor zij zekerheid erlangen op den laatsten van elke maand over het voor hun levensonderhoud benodigde bedrag te kunnen beschikken, onafhankelijk van het min of meer geregeld binnenkomen der remises van de familieleden uit Indië.

Ons fonds leed een ernstig verlies, doordat een onzer oud-pupillen, die steeds regelmatig en trouw zijne verplichting tot aflossing van het door hem genoten renteloos studievoorschot is nagekomen, ons door den dood ontviel.

Wij betreuren dit sterfgeval niet zoozeer om het geldelijk verlies, als wel omdat met den overledene een jonge man is heengegaan, die zoowel door het volbrengen van zijne studie als door het getrouw nakomen zijner verplichtingen, blijken had gegeven van goeden aanleg gepaard aan vastheid van karakter.

De financiële positie onzer vereeniging verbeterde eenigermate tengevolge van eene door het bestuur gevoerde propaganda.

Behalve eenige giften tot een totaal bedrag van f 335.—, vermeerderde daardoor ons contribueerend ledental met tien en stegen, mede door verhooging van reeds toegezegde contributies, onze inkomsten uit jaarlijksche bijdragen van f 197.50 in 1919 tot f 647.50 in 1920.

De balans per ult. December 1920, alsmede de Verlies- en Winstrekening over het vereenigingsjaar 1920, zijn bij dit verslag gevoegd.

Hoewel dus onze jaarlijksche inkomsten een aanmerkelijke verbetering ondergingen, zijn deze toch niet van dien aard, dat wij de tot nu toe ontvangen subsidie van de Regeering, die ons, het zij met erkentelijkheid verklaard, in staat stelde onze taak te blijven vervullen, zouden kunnen missen.

Van de instelling van het Centraal Comité voor de opleiding van Indische jongelieden in Nederland en de Voorlichtingscommissie in Indië mochten wij reeds dit jaar de goede vruchten plukken.

Zoo kwam bijv. door tusschenkomst der Voorlichtingscommissie in Indië een der hiervoren genoemde overeenkomsten met een onzer pupillen tot stand.

Ten slotte zij het ons vergund een ernstig beroep te doen op allen, die de toekomst van Nederlandsch-Indië ter harte gaat, om mede te werken tot versterking van ons ledental en van onze geldmiddelen.

's-Gravenhage, April 1921.

Het Bestuur der Ver. „Max Havelaar Fonds”,

A. M. JOEKES, Voorzitter.
J. H. DIJKMAN, Secr.-Peningmeester.

Balans per 31 December 1920.

Debet.	
Kassier	f 2870.26
Contributie-kwitanties	„ 117.50
Studievoorschotten	„ 9269.90
	f 12257.66
Credit.	
Kapitaal	f 5704.24
Reserve	„ 6553.42
	f 12257.66

Het soliedste en goedkoopste adres

voor
Gepantserde Hut- en Mailkoffers

is bij
J. JACOBS, Weimarstr. 213, DEN HAAG
Reisartikelen en Lederwaren

Verlies- en Winstrekening over 1920.

Debet.	
Onkosten	f 773
Saldo overgehoekt op reserve	„ 1926
	f 2000
Credit.	
Intrest	f 22
Jaarlijksche bijdragen en subsidie	„ 1647
Giften	„ 333
	f 2002

Gezien en accoord bevonden:

's-Gravenhage, 29 April 1921.

Namens het Bestuur:
A. M. JOEKES, Voorzitter
J. H. DIJKMAN, Secretaris

's-Gravenhage, 10 Maart 1921.

J. H. DIJKMAN, Penningmeester

Nagezien en accoord bevonden:

's-Gravenhage, Mei 1921.

De Financiële Commissie der Vereeniging
„Max Havelaar Fonds”,
BAKHUIZEN VAN DEN BRINK,
P. J. VAN HOUTEN,
H. LOUDON.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Volksgezondheid.

Aan een hoofdartikel van den heer J. G. Boon in het Soer. Hbl. van 26 Maart ontleenen wij o.m. de ontdekking, dat de malaria niet te wijten is aan miasmen of aan de op een of andere wijze vervuilde atmosfeer, maar van persoon op persoon door de muskiet van de anopheles-variëteit wordt overgebracht, werd in 1898 gedaan door Ronald Ross, Officier van Gez. in het Britsche leger. Italiaansche doktoren Biyami, Bartianelli en Grassi zelden die onderzoekingen voort en kwamen als resultaat tot de conclusie, dat de mensch niet geïnfecteerd kan worden met malaria door lucht of water, overgebracht uit malaria-streken.

Het waren de Amerikanen, die de wetenschap dat de muskiet de rol van overbrengster der malaria vervult, het eerst toepasten bij de bestrijding der ziekte en eveneens bij die van de gele koorts, van de verspreiding op dezelfde wijze geschiedt als dat het geval is bij de malaria, en wel in en om Havana. In hoofdtrekken bestond de methode in het isoleeren der patiënten achter gaas en de rooking der geïnfecteerde huizen. Binnen twee maanden was men de gele koorts meester, zoodat het deze ooit gelukte weer een epidemisch karakter aan te nemen.

Dokter Ross pakte ongeveer tegelijkertijd de bestrijding der malaria aan, handelende op last van de Suez-Kanaal-Mij., te Ismaila, een stadje van 10000 inwoners, gelegen aan het Tismahmetkanaal, waardoor het Suez-kanaal loopt. Oorspronkelijk een gezonde stad, was het door de vorming van rassen, slechte drainage en een gebrek aan rioolstelsel geworden, wat Soerabaya door dezelfde omstandigheden reeds eeuwen is, een broeiplaats voor malarie en daardoor een echt malarianest. Door toepassing der nieuwe methoden werd de ziekte slecht gemaakt uitgeroeid en is de stad sindsdien steeds malaria-vrij gebleven. De oorspronkelijke uitgaven daartoe bedroegen in 1901 f 25.000 en in de daarop volgende jaren de helft. Met hetzelfde resultaat werd daarna te Port-Said gehandeld.

Voortbouwende op de methode, die zegt: Verdelg de Stegomyia-muskiet en ge hebt de gele koorts bedwongen, maak de Anopheles-muskiet het levend ondragelijk en ge hebt de malaria onder den daken wijdten de Amerikanen in 1904 in de Panama-kanaal-zone al hun aandacht aan de bestrijding van

Het beste Engelse Rijwiel **de Rutge-Whitworth**
Het beste Hollandsche Rijwiel **de Hima**
Vertegenwoordigers voor DEN HAAG
Fa TIMMERMAN & CO.
Tasmanstraat 147 Pletterijstraat 170
Telefoon H. 7356 134 Telefoon H. 8742

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A.

TEL. 4782.

DEN HAAG.

musketsoorten. Deze bestrijding was dringend noodig, omdat zoowel de gele koorts als de malaria dreigden de voltooiing van het kanaal te beletten. Het succes was volmaakt.

is het te veel gevraagd, vervolgt schr., waar wij het Ned.-Indische gouvernement den eisch stellen en eindelijk eens meer zijn aandacht te wijden aan de bestrijding van een ziekte, die meer dan welke ook, het gestel der Inlandsche bevolking ondermijnt, haar fysiek geleidelijk achteruitbrengt, haar energie en ausdauer beneden normaal peil houdt. ... waar die bestrijding slechts een kwestie is van intelligent administration? En verdient het misschien geen aanbeveling om 70 pCt. van de gelden, toegestaan voor de enigszins illusoire bestrijding van het geringe kwaad: de pest, te besteden aan die van het bestaande zeer ernstige kwaad: de malaria, voorloopig althans in de hoofdplaatsen en in die kustplaatsen, waar zij een moordend karakter heeft gekregen? Wij geven toe, beter ware het om, afgescheiden van de gelden voor den pestbestrijdingsdienst, gelden af te slaan voor de malariebestrijding, maar mochten die niet beschikbaar zijn, dan half om half.

De vrouw in de Inlandsche samenleving.

In het Bat. Nwbl. van 19 Maart schrijft Jan Rochem over de positie van de vrouw ten aanzien van de Inlandsche beweging, waarin zij schuchter naar voren begint te komen. Schr. wijst er op, dat de openbare meening in de Inlandsche maatschappij ten opzichte van de vrouw nog op een zeer laag peil staat, terwijl het toch juist en alleen door het opwezen van de openbare meening is, dat de positie van de vrouw in Indië kan worden verbeterd. De oorzaken van de betreurenswaardige positie der Inlandsche vrouw opsommende, noemt schr. in de eerste plaats de losheid van den huwelijksband en de gemakkelijheid van het scheiden.

Statistieken hebben uitgewezen, dat het veelvuldig huwelijk betrekkelijk zeer gering is. Schr. meent echter, dat er een zeer groot aantal gescheiden vrouwen in de Inlandsche maatschappij rondloopen, die door haar echtgenooten zijn achtergelaten, dikwijls in tijd van zwangerschap, en die later met de kinderen, voor wier onderhoud zij zelve hebben te zorgen, zijn achtergebleven.

Het eerste werk van iedere vereeniging, welke zich de opheffing van de vrouw ten doel stelt, zou moeten zijn de propaganda van de plichten van het vaderschap. Ook in dezen behoort een wet, die de verplichtingen zou willen vastleggen, te worden gedragen door de opvattingen van het volk in zijn geheel. Eerst wanneer een beduidende meerderheid die plichten als een natuurwet aanvaardt en huldigt, eerst dan kan een wet onwilligen dwingen tot het eveneens aanvaarden.

De idee van het geven van een loon, dat voldoende geacht moet worden voor het onderhoud van een gezin, gepropageerd door een minderheid der arbeidscommissie, getuigt niet van inzicht en is geenszins er op berekend in de positie van de vrouw eenige verandering te brengen. De vastlegging van een minimumloon zou tegelijkertijd eischen het vastleggen van de verplichtingen van het huwelijksleven naar Westersch begrip. En deze verplichtingen worden door de overgrote meerderheid der Inlandsche maatschappij nog niet gehuldigd.

Aanvaardt de werknemer het beginsel van verantwoordelijkheid van het vaderschap en heeft hij leeren inzien, dat hoog loon nauw samenhangt met hooger prestatie, dan, maar niet eer, is de tijd aangebroken en voor een wettelijke regeling daarvan en voor het invoeren van gezinsloon. Dat gevoel van verantwoordelijkheid zal dan de stimulans vormen voor hooger prestatie.

Over de vrouw en de Inlandsche beweging zegt schr.: Ik zou zoo graag een beroep doen op de leiders, maar het zou toch tevergeefs zijn. We hebben het er meer over gehad. Er is zulk heerlijk mooi, nobel werk te doen in de Inlandsche maatschappij, maar het is werk, waarbij zooveinig uiterlijke eer valt te halen. Het is het werk voor idealisten, die

zich zelf vergeten voor het schoone doel. Het is een mooi werk voor de S. I. in haar huidige samenstelling en leiding. En zoolang de vrouw van het volk in het algemeen de slavin blijft, het wezen, dat door de mannen wordt uitgebuit, dat goed genoeg is tot het voldoen van sexuele behoeften en daarvan alle consequenties moet dragen, zoolang is werkelijke opheffing der Inlandsche maatschappij een utopie. Maar ook daarom mag het verschijnen van de vrouw in haar gelederen met voldoening geconstateerd worden. De stemmen van buiten af kunnen op den duur niet nalaten invloed op haar uit te oefenen en haar de oogen te openen voor het groote onrecht, dat tienduizenden harer zusters geschiedt. Wat de mannen koud laat, zal haar belang inboezemen.

Schuchter heeft zij hare intrede gedaan in de Inlandsche beweging, — moge zij uitgroeien tot een kracht, welke de vrouw in de Inlandsche maatschappij de plaats zal geven, welke haar blanke zusters innemen in de Westersche samenleving.

De Toli Toli-zaak.

De Indische Regeering heeft — aldus de Loc. van 31 Maart, 2e bl. — daar het gratie-advies van het Hooggerechtshof in de Toli Toli-zaak eenmaal publiek eigendom werd, terecht ook de gronden bekend gemaakt, waarop de van het advies afwijken de beschikking is genomen. Het stuk — zie Loc. dd. 30 Maart 2e bl. — gesteld in den vormelijken frant van een met redenen omkleede uitspraak, is feitelijk geworden tot een polemische bestrijding van 's Hofs advies. Hier en daar bijna een strafving, maar dan in den beheerschten toon van een regeringsstuk.

Het zal in B. B.-kringen zeker voldoening geven, dat de Regeering zich stelt tegenover de zienswijze van het Hof, als zou het plaatselijk bestuur in Midden-Celebes zich een goed deel van de schuld van het gebeurde moeten aantrekken. Wij hebben, 's Hofs advies besprekend toen de gegevens hieromtrent nog onvolledig waren, er aanstonds op gewezen, dat het achteraf zeker gemakkelijker was juiste gedragslijnen aan te geven dan voordien, en de vraag gesteld of het inderdaad, met de middelen waarover het bestuur plaatselijk beschikte, wel mogelijk was alles vooral te weten, zooals het Hof te verlangen bleek. De Regeering, thans beschikkend over meer gegevens, ontkent ten stelligste dat het bestuur deslieds aanleiding had moeten vinden tot het nemen van bijzondere maatregelen, die het gebeurde te Toli Toli zouden hebben voorkomen, ja, wijst er ook op, dat de resident van Menado toentertijd nog de bevoegdheid miste om, zooals het Hof verlangde dat gebeurd zou zijn, aan een Abdoel Moeis den gang naar de S. I.-vergadering in Kampong Baroe te verbieden. Het Hof heeft dit deel der zaak blijkbaar te zeer gezien in het licht van het Liefdrinck-rapport.

Minder overtuigend klinkt ons de Regeeringskritiek op dat deel van het advies, waarin werd betoogd dat in de Toli Toli-zaak geen behoorlijk gerechtelijk onderzoek heeft plaats gevonden, en wij zijn van oordeel dat de gevolgde gang van zaken niet valt goed te praten met de redeneering, „dat de onderhavige strafzaak uiteraard slechts beoordeeld kan worden in het kader van de geldende inheemsche rechtspraak.”

Het Hof heeft betoogd, dat het niet is overeen te brengen met de eischen van een onpartijdig onderzoek, dat dezelfde ambtenaar, die eerst het voorloopig onderzoek heeft geleid, later ook de leiding heeft van de behandeling ter terechtzitting en bij de beslissing, en dat in het korte tijdsbestek, waarin de behandeling van de zaak heeft plaats gehad, deze onmogelijk behoorlijk kan zijn berecht. Dit waren de hoofdbezwaren van het Hof tegen de wijze van rechtspraak. Andere betroffen de ambtelijke kwaliteit van den rechter, die van bestuursambtenaar, welke volgens het Hof in de gegeven omstandigheden geen objectiviteit waarborgde, een oordeel, overeenstemmende met het algemeene oordeel van het Hof over de verhouding van het B. B. tot de Toli Toli-zaak en dat hier nu verder buiten be-

THE PH. VAN OMMEREN CORPORATION OF NEW-YORK
 New York, San Francisco (Cal.),
 42 Broadway. 64 Pine Street.

belast zich met:
Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.

Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

..... Vereeniging voor .....
Correspondentie-Onderwijs
 Goedgekeurd bij Kon. Besl. 25-10-1912

Een **uitstekende** gelegenheid voor hen, die in Indië wonen en studeeren willen, biedt de Vereen. voor Corr. Onderwijs

Technische Cursussen: Ambachts, Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.

Handelskursussen: Boekhouden, Handelscorrespondentie, Schoonschrijven, Stenografie.

Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen, (Spaansch, Maleisch, enz.)

Wiskunde, Opleiding Examen, Ambachten en Beroepen, enz.

Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden, Talen, Teekenen, Landbouwkunde.
 Opleiding akten M.O. Wiskunde (Kr en Kv), Boekhouden (Kxii), Talen (Fransch, Duitsch, Engelsch), Teekenen (MA t/m Mk), Werktuigkunde (Kii), Zeevaartkunde (I), Schoonschrijven (N).

Honderden Geslaagden.

Adm.-Adres: Koninginneweg 177
AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

MAISON H. SIMONS
 Mantel- en Costuummagazijnen
 HEULSTRAAT 13 naast „Boeatan”
 — en NOORDEINDE 17a. —

zijn steeds voorzien van het
NIEUWSTE op het gebied van
DAMESKLEEDING

Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Firma AUG. SVELKOU
 Heerenkleeding naar Maat
Indische Uitrustingen
 BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG - SOERABAYA
 AMSTERDAM, Singel hoek Heiligeweg.
 Vraagt geillustreerden Catalogus

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWELN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELN.

Adverteeren doet verkoopen

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
138 KOUDE EN WARMESCHOTELS. J. H. M. KOETS

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek”
 Tel. B. 606 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel
Centrale Verwarming
Warm- en Koudwaterleiding
Kegelbanen Tennisbanen
Garage met werkplaatsen

Van 1 Mei tot 1 September dagelijks
 van 6 tot 10 uur
DINER-CONCERT

Voor Hotelgasten en Bezoekers
 heeft „Boschhek” Lux Auto's
 disponibel.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZULLEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Plateaubakkerij „Zuid Holland”
 te Gouda.

MAIL- en NUTKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS
WIJNHANDEL
 Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456
 Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw
 Piet Heinplein, Tel. 1507
 1588
 Bijkantoor: DEN HELDER
 Hoofdgracht 37, Tel. 51

spreking kan blijven.
 De bevolking van Toli Toli, redeneert de Regeering, is gelaten „in het genot van eigen rechtspleging”, en daarom mogen de toegepaste rechtsregels niet worden vergeleken met die der rechtspraak van het gouvernement.
 Accoord. Maar dit heeft het Hof ook niet gedaan. Het heeft die rechtspleging getoetst aan elementaire beginselen van recht, toen het de vraag te beantwoorden kreeg of er al dan niet aanleiding was om tot gratie te adviseeren. Het heeft nagegaan in hoeverre er aanleiding was om door toepassing van het gratierecht die rechtspraak eenigermate te corrigeren. Hij, die het gratierecht hanteert, maakt immers gebruik van een bevoegdheid, welke staat buiten het kader van de geldende inheemsche rechtspleging, een bevoegdheid, zoo bijzonder geschikt juist om de al te harde consequenties eener primitieve rechtspraak te verzachten. Het hoogste rechtcollege, optredend als adviseur van hem, die het gratierecht toepast, heeft uit dat oogpunt de ter advies aangeboden zaak gezien.

En dan gelooven wij, dat het Hof terecht heeft rekening gehouden met het feit, dat deze zaak met de snelheid en oppervlakkigheid van de meest summiere politierechtspleging is behandeld. In drie dagen tijds is een zaak met vier-en-twintig getuigen vijf-en-zeventig beklagden gevonnisd — hier is inderdaad een record op het stuk van „snel recht” bereikt. De opmerking in het Regeeringsstuk, dat de beklagden ter terechtzitting „wel degelijk in de gelegenheid zijn gesteld zich nader over de door hen in het voorloopig onderzoek afgelegde verklaringen te verantwoorden”, is dan ook zeldzaam naïef. Men bedenke even — er zijn voorbeelden van den jongsten tijd — hoe er dagen en dagen noodig kunnen zijn om de zaak van één enkelen beklagde tot klaarheid te brengen. Het Regeeringsoordeel is op dit punt volstrekt onhoudbaar. Wij brengen nog even een paar feitelijke mededeelingen in het advies van het Hof in herinnering: Op 28 October 1919 werden door den vnd. radja de leden aangewezen die in de zaak zitting zouden nemen en reeds op 1 November d.a.v. werd het vonnis gegeven. Tusschen beide data lag nog een Vrijdag. Van de leden heeft er één wegens ziekte niet aan de beraadslaging over de straffen kunnen deelnemen..... Het komt ons voor, dat een dergelijke berechtiging ook in „het kader van de geldende inheemsche rechtspraak” niet juist kon zijn. Niet voor niets toch is die inheemsche rechtspraak gesteld geworden onder Westersche leiding. Dit geschiedde immers, opdat elementaire beginselen van recht geëerbiedigd zouden worden ook in deze primitieve maatschappij.
 De vonnissen zijn in Toli Toli sinds lang voltrokken. Maar de eisch van een nauwgezette rechtspleging, ook in de uithoeken van het rijk, blijft van actuele waarde. Dat het Hooggerechtshof dien eisch in zijn advies krachtig naar voren bracht, moest door de Regeering op hoogen prijs worden gesteld.

Het kastekort van f 125.000.- te G...
 De N. Soer. Gr...
 De heer v. d. B., controleur van Grisse, bij voorkeur in de Soerabayasche Biljartclub speelde, waar door hem groote bedragen werden verloren. Men weet, dat in bedoelde biljartclub zwaar wordt gedobbeld. Doch ook elders liet de heer v. d. B. menige veer. Zoo moet hij bij een feestelijke gelegenheid ten huize van den patih te Grisse op één avond f 7000 verloren hebben.
 Nu is het beschamende einde gekomen en wordt een loopbaan vernietigd, die zoo mooi had kunnen worden. Een les voor anderen, die aan het spel verslaafd zijn.

Een oordeel over Java.
 De heer de Souza Gentil, ex-gouverneur van Portugeesch Timor, vertrok kort geleden per s.s. *Melchior Treub* van Soerabaya naar Singapore, van waar hij met een Portugeesch schip naar Lissabon reisde. De heer de Souza Gentil, die afscheid van

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
 Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
Alle kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.
Huis van den 1sten Rang

het Soer. Hbl. kwam nemen, was vol lof overgeen hij op Java gezien had. Hij noemde Java model kolonie, welke voorbeeldig bestuurd was en waar de Hollanders schitterend werk hebben verricht. Waar de heer Gentil de resultaten heeft gezien van het werk der bestuursambtenaren, de ex-gouverneur voorgesteld in Portugeesch Timor dit systeem ook in te voeren.

De Indische Baedekers.
 Het bureau van de vereeniging voor toeristenverkeer, dat reeds meermalen goede en nuttige werken voor den reiziger in de tropen bezorgde, gaf thans weder een boekje in het licht „Guide of maitra”, dat geheel doorschoten met foto's, stellig een prettig aandoende wegwijzer mag worden genoemd. Behalve de over het algemeen geslaagde foto's, waarin de pracht der Padangbovenlanden zeer tot haar recht komt, vinden enkele kaarten en in den tekst korte en ondervend geschreven opmerkingen, zoowel over de verse steden, als over de uit een oogpunt van natuur schoon gezochte deelen van het eiland Sumatra, is een geslaagde uitgave en ze draagt weder bij tot de verspreiding van kennis van Indië in het vaderland. (Sum. Post)

UIT DE INDISCHE PERS.
Onenigheid in de Sarikat Islam.
 II (Slot).

In noafdzaak komt die kritiek hierop neer, dat schrijver den kameraad Protosochardjo diens trigue tegen den kameraad Tjokroaminoto verwerpt, terwijl deze laatste zich hoegenaamd niet geschiet laat liggen aan hetgeen de schrijver in woord en schrift voorbrengt.
 Kameraad Tjokroaminoto, zegt hij, begrijpt niet of wil niets begrijpen van de verantwoordelijkheid die op hem als volksleider rust.
 Wanneer hij die begreep, zou hij beseffen, dat behoorlijk gebouw voor kantoor van de Centrale Sarikat Islam, van waar de leiding uitgaat, een noodzakelijkheid is en dat men niet volstaan kan met eene woning van f 10 uur 's maands.
 Ook moet voor een behoorlijk archief worden gezorgd, terwijl kameraad Tjokroaminoto, die werkelijk geen kind meer is, de geldelijke belangen van de vereeniging behoorlijk moet behartigen.
 Hij heeft die belangen overgedragen op kameraad Protosochardjo alias Dirdjosoesastro, die het algemeen vertrouwen geniet.
 Wel heeft hij beloofd diens bevoegdheid, om postwissels voor hem te teekenen, te zullen inkopen, doch het is bij eene belofte gebleven.
 Kameraad Brotodirdjo vroeg onsiag als secretaris van de Centrale Sarikat Islam, doch dit werd door kameraad Tjokroaminoto niet ingewilligd.
 Al deze handelingen wijzen er op, dat de leiding van de belangen van het volk niet in goede handen is.

De schrijver heeft deze geheime moeten openbaren, omdat hij oprecht en met geduld wil streven naar verbetering van toestanden in de vereeniging.
 Had kameraad Tjokroaminoto zijn plicht begrepen, dan had hij in het jaar 1918 aan de toenmalige goede voorstellen van de Sarikat Islam uitvoering kunnen geven.
 De schrijver wil voorkomen dat het streven van Sarikat Islam slechts een doode letter wordt en dat het vertrouwen in die vereeniging, dat toch al ernstig geleden heeft, tot het nulpunt daalt.
 Wanneer die vereeniging in gevaar verkeert, zij zich niet ontplooiën en nuttig werk stichten.
 Schrijvers kritiek was noodzakelijk en nuttig, zal vruchten dragen en was een noodzakelijk gevolg van de halstarrige weigering van kameraad Tjokroaminoto om naar de gegeven wenken te luisteren, bovendien nog, omdat hij verhoed aan die kritiek in de „Oetoesan Hindia” openbaarheid te geven.
 Die kritiek kan gezond maken hetgeen zielekwa was in de vereeniging en de leden moeten nu

GRAND HOTEL COOMANS
 ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
 Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon
 De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op de daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
 De Directeur H. HOLTHAUSEN

MAISON VAN RIJN Meer malen BEKROOND
CUISINIERS
 Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
 Dejeuners, Dinners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres.
 Varié, Mayonaises, Salades, Koude en
 Warme Schotels, enz. enz.
 Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Dinners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Dinners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen	Dinners à f 1.12 Vleesch Groenten Aardappelen Toespijs	Dinners à f 1.70 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespijs
--	---	--

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
 verkrijgbaar voor 24 Dinners tegen Gereduceerde Prijzen.
 24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
 24 porties soep . . f 5.-
 Speciaal Gesoigheerde DINERS met uitgebreid MENU
 f 2.50 p. couvert.
 Menu op aanvraag verkrijgbaar. 296
 Verzoeken bussen te weigeren met verbroken controle-sluiting.

zich zelf uitmaken hetgeen zij als hun plicht be-
 trouwen, doch die kritiek had geenszins de per-
 sonlijke bedoeling om den baas te spelen in de
 bestuurszaken.
 De Sarikat Islam telt onder hare leden vele dui-
 selige en twijfelachtige elementen en het is een moei-
 ligen en zware taak om met hen het vrijheidsideaal
 te bereiken.
 Het is nu eenmaal het noodlot, dat het Javaan-
 ske volk de speelbal is van die groepen.
 Gaarne wacht hij over dit oordeel nadere kri-
 tiek af.

De Sultan van Djocjarta.
 In de „Neratja" van 15 Februari 1921 wordt
 medegedeeld, dat het ten Residentiehuize gegeven
 feest, ter eere van den nieuwen Sultan van Djok-
 jarta, zeer druk was bezocht en met opgewekt-
 heid werd gevierd.
 De Mangkoe Negarasche Vorstenfamilie, de Ge-
 neraal van Magelang en ongeveer 350 gasten waren
 aanwezig.
 De versiering van de residentiewoning en de ver-
 siering van huis en tuin werden belangeloos ge-
 weerd door de firma Lindeteves.
 De nieuwe Sultan kwam ten 8 uur 's avonds, ter-
 tijde de gamelang zich liet hooren.
 Ten 12 uur 's nachts werden mortjons afge-
 geven.

Nadat de Sultan met zijn gevolg ten half 3 ure
 naar den Kraton was teruggekeerd, volgden andere
 feesten ten 3 ure.
 Het lag in de bedoeling van den Vorst van Djok-
 jarta om den ingezetenen der plaats een groot
 feest aan te bieden.
 De dag was evenwel nog niet vastgesteld.

De Heer Tjipto contra den Resident van Soerakarta,
den heer Harloff.
 In hetzelfde blad viel de mededeeling op, dat het
 bestuur van de Nederlandsch-Indische Partij
 van de Inlandsche pers heeft gegeven van
 het feit, dat de heer Tjipto, Volksraadslid, bij den
 procureur-Generaal van het Hooggerechtshof in
 Ned.-Indië en bij den Officier van Justitie bij den
 Raad van Justitie te Semarang eene klacht heeft in-
 gediend ter zake van zijne verbanning uit Soera-
 karta.

Volgens klager werd hij door den Resident uit
 de Residentie verwijderd, hoewel de fatale termijn
 niet was geëindigd.
 De indiening dezer klacht werd bevestigd door
 het bericht, voorkomende in de Aneta, terwijl de
 procureur-Generaal heeft laten weten, dat de klacht
 niet ontvankelijk werd verklaard, aangezien Resi-
 dent Harloff had gehandeld op last van hooger-
 land.

De bestuurswisseling in Ned.-Indië.
 Deze staat, zegt de heer Soedibio in de „Sinar
 Hindia" van 11 April 1921, in het teeken van „Het
 Nieuwe".
 Een nieuwe Gouverneur-Generaal, nieuwe ge-
 richtsindeling, nieuwe toestanden, kortom alles is
 nieuw.
 Toch zal van het oude bestaande nog wel het een
 en ander worden gebruikt.
 De nieuwe Gouverneur-Generaal, die tot eene be-
 staande politieke groep in Nederland behoort, weet
 natuurlijk wat „besturen" zeggen wil, wat de le-
 venomstandigheden eischen en het laat zich dan
 ook wel aanzien, dat de Landvoogd veel nieuws tot
 stand zal willen brengen.
 Dit zal hem te gemakkelijker vallen, waar hij,
 volgens de nieuwsbladen, vroeger te Batavia als
 raadsman van de Gouverneur-Generaal was geweest en met scherpen
 blik de tegenwoordige toestanden met de vroegere
 kan vergelijken.

En, waar hij getuige is geweest van den loop die
 de verschillende bewegingen in Europa in de laat-
 ste jaren genomen hebben, daar zal hij deze in
 lengte en diepte kunnen vergelijken met de Indische
 moderne beweging.
 De schrijver hoopt, dat de vruchten van het werk
 van den Landvoogd zoet zullen smaken en dat zijn
 naam eenmaal zal worden gegrift in de harten van
 het volk.

Het hoofdwerk van den afgetreden Gouverneur-
 Generaal, die tot een der Europeesche diplomaten
 behoort, is geweest de inwerkingtreding van den
 Volksraad, die, ook na zijne aftreding, een college
 van advies is gebleven en waarvan men niet kan
 zeggen, dat hij het Indische volk vertegenwoordigt.
 Integendeel, het grootste gedeelte van het aantal
 leden behoort tot den Politiek Economischen Bond.
 Tijdens het bestuur van den gewezen Landvoogd
 werden de verbanningsbesluiten van de heeren Dou-
 wes Dekker, Tjipto en Soewardi ingetrokken en die
 van de heeren Sneevliet, Brandsteder en Baars uit-
 gevaardigd.
 Bij zijn vertrek werd hem eene goede reis toe-
 gewenscht en hielden de bladen „Neratja", de
 Kaoem-Moeda en Boedi Oetomo lofuitingen op zijn
 bestuursbeleid in, doch de schrijver wijst er op, dat
 van de Kameraden nog de navolgende personen in
 het gevang zitten, n.l.:

1. Jalah;
  2. Sosrokardono;
  3. Moeso;
  4. Alimin;
  5. Minsbach;
  6. Bergsma;
  7. Sanjoto;
  8. Mohamad Kasan;
  9. Najoan;
  10. Dengah;
  11. Soerjonitiardjo;
  12. Achmad Taib;
  13. Hadisobroto
- en tal van anderen.

Deze personen en zij die, hangende hunne zaak,
 in preventief arrest zitten, zullen zich met hunne
 gedachten zeker niet aansluiten bij hen, die den af-
 scheidsgroet hebben gebracht.
 Met den wensch, dat elk gevoel van wreveligheid
 bij den nieuwen Landvoogd afwezig moge zijn en
 de zaken in Indië zich onder zijn beleid ten beste
 zullen schikken, sluit de schrijver zijn artikel.

UIT DE CHINEESCHE PERS.
China's toekomst.
 II (Slot).

Op 10 December 1920 had er te Peking een ver-
 gadering plaats van de vertegenwoordigers van de
 verschillende voedselcomité's en waarin besloten
 werd brieven naar andere deelen van het land te
 zenden met verzoek om geldelijken steun tot leni-
 ging van den hongersnood.
 Het aantal personen, dat van dezen nood te lijden
 had, bedroeg 15 miljoen, terwijl met de binnen-
 gekomen gelden slechts 1 miljoen lieden konden
 worden geholpen.
 Voor de overblijvende 14 miljoen sprong de heer
 Song Siouw Lian gelukkig in de bres, door vanuit
 Harbin 30 wagons met rijst naar Thiantjien te zen-
 den.

Verder waren 50.000 picol rijst opgeschuurd te
 Pingpu en Huayin, doch deze konden niet terstond
 worden vervoerd.
 De Regeering te Peking doet wel haar best den
 nood te lenigen en tracht de landsinkomsten te
 versterken door verhooging van de in- en uit-
 voerrechten, doch nu verzet de Kamer van Koop-
 handel te Kangso zich weer daartegen, omdat, zoo-
 als de deputatie van 8 personen uit die Kamer ver-
 klaarde, men geen vertrouwen had in de door
 de Regeering afgelegde belofte, dat die gelden wer-

Restaurant SAUR, den Haag
 Lange Houtstraat, hoek Voorhout. 128
 Tel. Nos. H. 5045 en H. 5046.
Dejeuners, Dinners, Soupers
 Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

Grand Hotel Restaurant
 „Central"
 In alle Kamers warm en koud water
 De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
 geeft weder dagelijks van 3.30 tot
 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
 door het ensemble 124
WILLY HONSBEEK & A

Indisch Restaurant
 Laan v. Meerdervoort 68
DEN HAAG
 Geopend van 12 uur tot 8 uur
 183

Tel. Interc. H 447. 137
Hotel de Bellevue
 Bezuidenhout 15
 's-GRAVENHAGE

ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ
DEN HAAG
 Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG,
 BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL,
 LONDEN, PARIJS 50
 Vraagt de alom bekende
Z. H. B. Bieren

Indisch Restaurant
Waroong Djawa
 Kortenaerkade 10 - DEN HAAG - Tel. 4882
Uitzending van Dinners

ZOO JUIST ONTVANGEN:
Parakan Salak Thee,
 kwaliteit en prijs als vóór den oorlog,
 80 cent per pond.
 VERRIJBBAAR BIJ
F. C. DE BRUYN
 DANCKERTSTRAAT 43. TELEF. 3961

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij

Opgericht in 1857

Kapitaal . . . . . f 50.000.000.—
waarvan geplaatst en
volgestort . . . . . f 45.000.000.—
Reserve . . . . . f 11.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van
Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te
'S-GRAVENHAGE,
Prins Hendrikplein 14.

Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE
belast zich met alle Bankzaken, alsmede
met aan- en verkoop van Effecten.
Neemt gelden à deposito en in rekening-
courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 105.000.000.—

(t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—)

ROTTERDAM AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE

Boompjes	Rokin	Mauritskade
Cooslingel	Zaandam	Bezuidenhout
Delfshaven		Kneuterdijk
Feljenoord		Naaldwijk
Schiedam		Rijswijk
Vlaardingen		Scheveningen

Handelscredieten.
Voorschotten in rekening-Courant.
Deposito's.
Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.
Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.—

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar	Geldermalsen	Purmerend
Alphen a/d Rijn	Gouda	Schagen
Amersfoort	Gorinchem	Schoonhoven
Apeldoorn	Groenlo	Slidrecht
Arnhem	Groningen	Sneek
Assen	Haarlem	Stadskanaal
Barneveld	Harlingen	Terneuzen
Bodegraven	Heerenveen	Tholen
Bosculo	Helder (den)	Tiel
Boskoop	Hengelo (O.)	Uithoorn
Coeyorden	Hoogeveen	Utrecht
Culemborg	Hoogezaand	Veenendaal
Delft	Hulst	Vlissingen
Den Burg (Texel)	Katwijk	Wildervank
Deventer	Leeuwarden	Woerden
Doetinchem	Leiden	Llmuuden
Dokkum	Lochem	Zeilst
Dordrecht	Meppel	Zierikzee
Drachten	Middelburg	Zutphen
Ede	Nijmegen	Zwijndrecht
Franeke	Oostburg	

DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND

CENTRALE BANKVEREENIGING

Molenstraat 39 - 'S-GRAVENHAGE - Telef. H. 1491

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.

Met 1 dag opzegging . . . . . 2 %
Met 3 maanden opzegging . . . . . 3 %
Met 1 jaar opzegging . . . . . 4 %

Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht.
ADVIES BIJ BELEGGING.

ONDERLINGE LEVENSVZERZEKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang.

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de O. L. v. E. H.

kelijk in het belang van de noodlijdende districten zouden worden besteed.

Ook verklaarde diezelfde deputatie aan den Rijks-thesaurier, den heer In, dat de Handel geen deel zou nemen aan de eventueel door de Regeering uit te schrijven geldleeningen, waar zij de zekerheid had verkregen, dat de Regeering reeds 4 miljoen dollar had ontvangen uit de provinciën en 610.000 dollar uit Kangso.

In verband daarmee verzocht de Handel om den maatregel van de verhoogde in- en uitvoerrechten weder in te trekken.

De Chinese handel wenscht zich niet in te laten met de schulden der Regeering.

Hij verlangt geen versterking van de geldmidde-len door verhooging van de douanerechten, doch wil wel trachten door onderlinge samenwerking de noodige gelden tot leniging van den nood bijeen te brengen.

Feitelijk is dat hetzelfde doel wat ook de Regeering wil en natuurlijk zeer lofwaardig, doch als die samenwerking in de praktijk blijft steken, krijgt men ook de som niet bij elkander welke noodig is.

De moeilijkheden, welke China ondervindt, komen dus niet alleen van buiten, doch vinden ook oorzaak in de binnenlandsche toestanden, hoofdzakelijk door de partijpolitiek en het is tot op zekere hoogte nog gelukkig voor het land, dat de Regeering steeds geld in het buitenland heeft kunnen vinden en op die wijze het bestaan van het Chinese volk heeft kunnen verlichten.

De Chineezers in Ned-Indië kunnen daarbij groote hulp verlenen, als zij liefdadigheid en politiek van elkander weten te scheiden.

Moge de Chinese Handel te Soerabaya het voorbeeld geven en door het bijeenbrengen van vele milde gaven het lijden verzachten van een 14 miljoen-tal landgenooten, die in kommervolle omstandigheden verkeren.

Laat hij de taak overnemen van de Chinese Regeering, die daartoe niet in staat blijkt te zijn.

Een aanzienlijke begrafenis.

Op 19 Januari 1921 werd te Cheribon het stof-felijk overschot van de weduwe van wijlen den kapitein-Chinees Tan Tiang Keng en moeder van wijlen den Majoor-Chinees Tan Tjin Kie, te Doe-koeh Samar ter aarde besteld.

Het aantal aanwezigen bij deze plechtigheid liep in de duizenden, terwijl een groote menigte ge-schaard stond langs den weg, dien de stoet zou vol-gen.

In dezen stoet waren 3 militaire muziekkorpsen en één muziekkorps van de Kiauw Tong Ya Hak te Soerabaya, dat van tijd tot tijd stemmige muziek deed hooren en voor de 3 andere korpsen niet onder wilde doen.

De begrafenisstoet was in 12 groepen verdeeld. De eerste stelde 2 duivels van papier vervaar-digd voor.

Zij hadden 3 oogen, roode wangen en zwarte baarden.

Achter deze groep volgde een Inlandsch muziek-korps.

De derde groep bestond uit een cabriolet, ge-trokken door 4 ponnies en waarin de kleinkinder-en van de overledene plaats hadden genomen.

De namen dezer kinderen waren Robert en Laura.

Achter deze groep kwam het Soerabayasche mu-ziekkorps Kiauw Tong Ya Hak, zomede een voer-tuig, dat door eene soort zebra getrokken werd.

In de vijfde groep zag men een fraai rijtuig, waar-in het portret van de overledene was geplaatst en welk voertuig door 4 fraaie Australische paarden werd getrokken.

In groep 7 werden de kranen vervoerd, n.l.: 1 van staal van den heer van Oorschot, amble-naar bij de Staatsspoorwegen en 1 van het perso-neel van de fabriek Loewoengadjah.

De leerlingen van de Tiong Hoa Hwe Kwan scho-len te Djableng en Plered hadden plaats geno-

men in de 8ste groep, terwijl tal van poppen in de 9de groep volgden.

De 10e groep bestond uit een rijtuig door 4 Aus-tralische paarden getrokken en waarin een bio-louw(?) was geplaatst met 2 brandende kaarsen.

In de 11e groep zag men 3 militaire muziekkorps-en, die aan de lijkwagen (de 12e groep) vooraf-gingen.

De lijkkoets, op wielen met gummibanden, be-vatte de fraai versierde lijkstaf en werd links en rechts begeleid door vele rijen van Chineezers.

Op de begraafplaats aangekomen, waren daar o.m. verzameld de Resident van den Marel, de Burgemeester van Cheribon en de Consul der Chi-neezers van Batavia.

Nadat de muziekkorpsen eenige treurstukken hadden uitgevoerd, sprak de Burgemeester van Cheribon in de Maleische taal woorden van lof over de overledene, die tijdens haar leven altijd zoo goed was geweest.

De Consul der Chineezers te Batavia sprak in het Hokkiaansch en de vertegenwoordiger van de Han-del Maatschappij „Kos Lie” wederom in het Ma-leisch.

De luitenant der Chineezers Tan Gien Ho, klein-zoon van de overledene en administrateur van de fabriek Djoewang gadjah, dankte alle aanwezigen voor de bewezen eer, waarna de Resident bloemen strooide op het graf, welk voorbeeld door de andere aanwezigen werd gevolgd.

Vóór het dalen van de kist liet het Soerabayasche muziekkorps het stuk „De Traan” hooren.
(Pewarta Soerabaya, 24 Jan. 1921).

LITERATUUR-OVERZICHT.

In- en Uitvoer.

No. 20 bevat een kort artikel over de rentabiliteit van oliepalm-ondernemingen. Daar de cultuur zelve vrij gemak-kelijk en de ophrengst aan palmolie per oppervlakte-eenheid zeer groot is (ongeveer viermaal grooter dan die van klapper-olie), zou men verwachten dat het netto-rendement zeer aanzienlijk zal zijn en vrij algemeen is men hieromtrent dan ook optimistisch gestemd. Schrijver waarschuwt echter tegen te hooge verwachtingen ten deze; hij brengt de vele bezwaren op den voorgrond welke nog overwonnen moeten worden, alvorens het einddoel: de aflevering van een voor de spijsvefabricage geschikte grondstof is bereikt, terwijl men dan nog zal moeten afwachten welke prijzen voor het product zijn te maken.

Hollandsche jongelieden en Indische landbouw.

Van het Landbouwmuseum ontvingen wij een boek, ge-titeld „Hollandsche jongelieden en Indische landbouw”, door Dr. J. C. Koningsberger. De keurige en smaakvolle verzoeg-ing, alleen al van het titelblad, zonder nog van den prak-tijken druk en geslaagde foto's te spreken, geven geheel weer den optimistischen geest, die uit het werkje spreekt. In voor-ons wel wat al te korte trekken geeft de schrijver een in-druk van de cultures. Daarna volgen nog enkele algemeene punten als salarissen, vooruitzichten enz., die voor ons van meer belang zijn. Het doel van dit werkje is de menschen, die nog onbekend zijn met onze koloniën en speciaal met den Indischen landbouw, een kijkje te geven op die beide gebieden, opdat zij daardoor meer voor Indië gaan voelen en meer en meer goed onderlegde Hollandsche jongelieden een werkring in Indië gaan zoeken. Op aanvraag zijn voor belangstellenden bij het Landbouwmuseum (te Deventer) exemplaren verkrijgbaar. (Aankondiging in „Orang Pein-dang”, Mei '21).

Nationale Staatkundige Gids.

In het Nr. van 19 dezer eene beschouwing over „Regente-benoemingen”. — In het daarop volgende Nr. over „Het financieel beheer in Ned-Indië”, naar aanleiding der be-zuiningsplannen van Gouv.-Gen. Poek.

Tijdschrift voor Economische Geographie.

Onder het opschrift „Verwachtingen betreffende de toe-komst van de Westerafdeeling van Borneo”, schrijft Dr. E. C. Jul. Mohr een artikel ter waarschuwing tegen den op-vallend optimistischen geest, waarin het werk is gesteld over de h.h. J. C. van Sandick en V. J. van Marle (zie het over-zicht in Tijdschr. Econ. Geogr. van Febr. j.l.). Dr. M. heeft de kwestie niet van een economisch, doch van een natuur-wetenschappelijk standpunt, waarbij zijn conclusie luidt, dat de toekomst van Borneo's Westerafdeeling niet zoo roose-keurig is als genoemde schrijvers het doen voorkomen. — Verder aan het Kol. Verslag van 1920 ontleende medede-

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Gredietvereniging 1833.

ALLE BANKZAKEN.

Kapitaal en Reserves f 19.500.000.— 25 Kantoren

Commanditaire Bankvereniging
VISSER & Co.,
 Noordeinde 167 DEN HAAG Tel. H. 6831

Verricht alle Bankzaken

Administratie van Vermogens
 Hypotheken Assurantiën Spaarkassen

over de Inlandsche- en niet-Inlandsche nijverheid in Indië (slot volgt). — Eindelijk de tekst eener voorstel van den hr. A. G. Mörzer Bruijns over „Het eilandendistrict in de Carabische zee”.

Bali.

de aardbeving van 21 Januari 1917 werd Bali zwaar getroffen; vooral de bekende kunstwerken, als vorstenverruwen (poeri's) en tempels (poera's) moesten het ontgelden. Het volgende jaar werd den hr. P. A. J. Moojen opgedragen naar een en ander een onderzoek in te stellen, zijne bevindingen mede te deelen en voorstellen te doen tot het herstellen van geldelijke en anderen steun bij den herbouw van de daarvoor in aanmerking komende bouwwerken. De resultaten van bedoeld onderzoek zijn vastgelegd in een getiteld geschrift, getiteld: Bali. Verslag en voorstellen van de Regering van Ned.-Indië, door P. A. J. Moojen, voorzitter van den Bond van Ned.-Ind. Kunstkringen en N.-I. Kunstschiedk.

De Banier.

het Nr. van 22 April een drietal vervolg-artikelen, n.l.: Rapport van het Kerkbestuur betreffende de reorganisatie der Protestantische Kerken in Ned.-Indië. — Iets over de hervormingsplannen, door A. C. Samson (slot). — De invloed van het opiumgebruik op den lichamen toestand van den mensch, door M. Tuiten.

Nederlandsch-Indisch Rubbertijdschrift.

Inhoud van het 15 April-Nr. Hervorming op het gebied van de rubberproductie. — Pioniers (der rubbercultuur). — De rubbercultuur op Java, Molukken en Sumatra (ontleend aan een rapport van Dr. A. W. Nanninga). — Stand en vooruitzichten van den rubber. — Exportvooruitzichten van de Deutsche Rubberindustrie. — De rubberhandel van Engeland in 1920.

Ziekte en sterfte onder Deli-koolies.

H. Vervoort heeft een statistiek opgemaakt van de ziekte en sterfte onder de arbeiders op de Deli'sche ondernemingen. Hieruit blijkt, welken invloed de influenza in het jaar 1918 op de sterfte heeft gehad. Uit het „overzicht der sterfteoorzaken” zien we, dat in 1918 van de totaal 5770 werklieden er niet minder dan 2027 aan influenza zijn gestorven, dat is bijna de helft! In het hospital te Bindjey bedroeg de sterfte aan influenza in 1918 daar 28 per duizend koolies der ondernemingen.

De doodstraf in Ned.-Indië.

De Vrouwenraad van Ned.-Indië hield, volgens de Java-Post, haar vijfde jaarvergadering. Het blad schrijft: In het verslag wordt onze aandacht getrokken door dezen passus: „De doodstraf komt aan de orde het voorstel van Mevr. Thomas-Beijers om pogingen te doen om te geraken tot afschaffing van de doodstraf. De heer Floor verzet zich hierop op religieuze en humaniteitsgronden. Er gaat, volgens de gong, een golf van misdaad over Europa en Amerika, die weer doet roepen om wederinstelling van dood- en levensstraffen. Spr. gelooft, dat wanneer een moord gestraft worden met doodstraf, er minder moorden zouden worden begaan. Mevrouw Nittel belicht het standpunt van de voorstelster en stelt op den voorgrond dat de vrouw, die wegensgeestster is, zich moet verzetten tegen een straf die men een leven beneemt. Mr. Deketh stelt voor deze wegensgeestster goed onder de oogen te zien en het initiatief te nemen tot een juridisch debat en daarna een oordeel te vellen. De heer Floor is voor een debatavond, doch wil, dat een geen invloed zal uitoefenen op de te nemen beslissing. De daarop gehouden stemming blijkt, dat het meerderheids oordeel der afgevaardigden zich onbevoegd verklaart over dit onderwerp een oordeel te vellen.

Economisch-Statistische Berichten.

het Nr. van 4 dezer bevat o.a. beschouwingen van de hand van Mr. Dr. A. M. Joekes over het verslag van de Indische Economische commissie betreffende de vaststelling van minimumwages op Java en Madoera. — In het Nr. van 11 Mei maakt Dr. G. M. Verrijn Stuart enkele opmerkingen naar aanleiding van het wetsontwerp tot het aangaan van een geld- en spaarbank voor Ned.-Indië, zulks in aansluiting bij de beschouwing aan dit vraagstuk gewijd in de „Economisch-Statistische Berichten” van April.

Indisch Militair Tijdschrift.

Van den 52en jaargang (de laatste, welke bij de firma Weltevreden wordt uitgegeven) is nog een extra-Nr.

POSTCHEQUE & GIRODIENS

Al wie veel reist of dezen zomer naar buiten gaat, neme een postcredietbrief.

Er bestaat geen gemakkelijker en en veiliger middel om over geld te beschikken als men dit noodig heeft

verschenen met den navolgenden inhoud: Indische militaire strafwetgeving. Het wetboek van militair strafrecht en de wet op de krijgstuicht (vervolg), door Mr. P. A. F. Blom. — Opmerkingen over militaire telefoonwisselborden (centraalposten), door F. van Sachtelen (slot). — Een en ander over militaire dienstplicht voor Inlanders in de Fransche koloniën (slot), door C. Marcus. — De veldtocht in Duitsch Oost-Afrika (slot), door A. M. W. van Renesse.

Overzicht Inlandsche pers.

De aandacht zij gevestigd op de Nrs. 15-16 van het in boekvorm verschenen Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, uitgegeven door de Afdeling Pers van het Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië.

Oorspronkelijke bijdragen in Nr. 43: Het klein-landbouw- en tuinbouwbedrijf in Ned.-Indië, door Van Uffelen. — Kina-enten, door Dibbetz. — Het Nederlandsch-Indisch Landbouw-Syndicaat, door Dr. R. Broersma. — De nieuwe Indische belastingvoorstellen, door H. Z. — De rubrieken cultuur- en landbouwberichten uit andere bladen bevatten o.a.: Elaeis Guineensis (oliepalm), door F. van Peski. — Kina-belangen. — De rubbercultuur in Ned.-Indië, door P. V. — De Landbouwvoorlichtingsdienst in Ned.-Indië, door A. J. Koens. — Het Landbouwwonderwijs in Ned.-Indië, door J. H. Heyl.

Een Tillema-fonds.

We lezen in het jongste Nr. van „De Ind. Merc.”: Van een hoofdartikel in het Soerab. Hbld. van 9 April j.l., getiteld „In navolging van den Nobelprijs”, waarin de Burgerlijke Geneeskundige Dienst uitgenoodigd werd om stappen te doen, ten einde te komen tot de stichting van een fonds met een stamkapitaal van f 400.000, waarvan de rente jaarlijks geschonken zou kunnen worden aan den Inlandschen medicus, die zich het meest verdienstelijk maakte gedurende het afgelopen jaar inzake de behartiging van de volksgezondheid en speciaal ten opzichte der bestrijding van de malaria, maakt de Locomotief met groote instemming gewag. Daar de heer Tillema kosten noch moeiten gespaard heeft om de noodige gegevens inzake de hygiënische toestanden in Indië bijeen te brengen, stelt het blad voor het op te richten fonds den inspireerenden naam van Tillema-Fonds te geven. Waar het Soerab. Hbld. meer dan eens de hooge waarde van 's heerens Tillema's streven heeft erkend, behoeft het geen betoog, dat dit blad het voorstel van het Semarangsch orgaan met vreugde begroet en spreekt het dan ook den wensch uit, dat de naam Tillema inderdaad veien in alle kringen moge inspireeren om spoedig het fonds, waarvoor het Soerab. Hbld. reeds 5000 gulden beschikbaar stelde, in zijn geheel te volteekenen, tot heil der Inlandsche en ook der Europeesche bevolking in geheel Indië.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 8. Huwelijksgebruiken in Indië (vervolg), door N. — Bivak-leven, door M. A. van der Lyke. IX. Geneeskundige hulp. — Bali, van Dr. G. Krause. Een pakkend werk over Bali, door A. W. Nieuwenhuis. — De suikerindustrie op Java, hare geschiedenis en ontwikkeling, door H. Ch. G. J. van der Mandere (vervolg). — Een eerezaak. Karakterspel in drie bedrijven, door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele matregelen (vervolg).

Het Sobojo van Taliabo.

Als uitgave van het Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië is verschenen (bij Martinus Nijhoff te 's-Gravenhage) een taalkundig geschrift, samengesteld door zending J. Fortgens en getiteld: Bijdrage tot de kennis van het Sobojo (eiland Taliabo, Soela-groep). Inhoud: Grammaticale schets, volksverhalen en daarop corresponderende woordenlijst.

Publicaties Ned.-Ind. Landbouw-Syndicaat.

In afl. V van den 13en jaarg. de navolgende voordrachten. De invloed van belichting en van voeding op de kieming van kinzaad, door Dr. M. Kerbosch. — Over de toepassing van de luchtfotografie voor vredesdoeleinden, door Feenstra.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 21. De suiker in den Volksraad en in de beide Kamers der Staten-Generaal, door H. Ch. G. J. van der Mandere (vervolg). — Het verkrijgen van boschconcessies. — Ontwerp begroeting voor Oost-Indië voor 1922. — Invoer op Java en Madoera door particulieren. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen. — Van de afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut een opgave van literatuur over economische onderwerpen, het arbeidsvraagstuk, delfstoffen en metalen, nijverheid en brandstoffen.

Bijdragen in vreemde talen.

Cotton growing in the Netherlands Indies. — Forest con-

TAAMS & KEYSER
 Bankstraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN.

Speciale afdeling Incourante Fondsen.
 Cultures - Industrie - Handel.

Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
 COUPONS. REK.-COURANT.

**NEDERLANDSCHE
 HANDEL - MAATSCHAPPIJ**

Gestort Kapitaal . . . . . f 80.000.000.
 Statutaire Reserve . . . . . 17.953.284.
 Buitengewone Reserve . . . . . 22.680.000.

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
 ferten. — Incasseringen en Financieringen. — Schrifte-
 lijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. —
 Deposito's — Rekening-Courant. — Administratie van
 Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiëkantoor DE BAS
 Finweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4659

Bezorgt U elke gewenschte verzekering
 op de billijkste conditiën.

Handel- en Cultuur-Maatschappij

Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. m.
 Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.
 Neeut op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan
 van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.

Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op
 producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Ge-
 wassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten enz.

EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals:
 Textiel, Papier, IJzer- en Staalwaren, Sundries
 Levensmiddelen, enz.

BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij

voor **Ziekte-
 Verzekering**

Collectieve

is de aangewezen Maatschappij

de

**Centrale-
 Onderlinge**

Ziekenkas onder Administratie der Z.H.V.

Pletterijkade 50 's-Gravenhage

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK
 AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta,
 Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makas-
 sar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan,
 Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore,
 Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 43.000.000.-

Riviera en Zwitserland

Gevegelde Koeriersdiensten.
 (visa versa).

REISBUREAU LINDEMAN.

's-Gravenhage
 Groningen Utrecht

J. M. van KEMPEN & ZONEN

Kon. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
 VOORSCHOTEN.

FILIALEN te Weltevreden, Rijkswijk 17
 s-Gravenhage, Plaats 3; Rotterdam, Hoofdstoed 26;
 Utrecht, Choeerstraat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

**DE ALGEMEENE
SPAARVERZEKERING**
ANNA VAN SAXENPLEIN 3
's-GRAVENHAGE

Oppericht

.... 1907 ....

Coöperatief Spaarsysteem

Alléén in 1920

werd ingeschreven voor

3 1/2 Miljoen Gulden

VRAAGT GRATIS BROCHURE! 199

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20

UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en
Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEROUW
W. RIJCKEN Gen. 211

HAARLEMSCH BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT .....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

GENEESKUNDIG ONDERZOEK

vóór het

HUWELIJK

Voorstanders hiervan, op het punt van trouwen,
kunnen op kiesche wijze hun doel bereiken door
als bruidgeschenk aan te bieden een polis der

NILLMIJ ...van... 1859

Jaarpromie voor 15000.- uit te kopen op 65 jaar,
of eerder bij overlijden, voor 'n 25-jarige f 106.50

's GRAVENHAGE, Veenestr. 1, Tel. H 1389
AMSTERDAM, Weteringschans 100, Tel. Z 8793

Adverteeren doet verkoopen.

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS

LEIDEN - HOLLAND

Blikgroenten

Visch, Vleeschwaren

Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog,
Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

essions in the Neth. Indies. (Holland's Import and Export
Trader, May '21).

The psychology of the Chinese coolie, by A. Neville
J. Whyman (late Lieutenant of the Chinese labour corps
in France). A paper read before the China Society on
March 3, 1921.

La situation économique des Indes Orientales Néerlan-
daises, par Octave J. A. Collet. (Extrait de la Revue Eco-
nomique Internationale, Avril 1921).

The wild men of Borneo. (The British North Borneo He-
rald, 16 April 1921).

Las Indias Neerlandesas. Indicaciones relativas a su his-
toria, su política, sus leyes, su administracion, su cultura
y su estado económico, por el doctor J. H. Abendanon. (Ma-
drid, editorial Reus).

Living conditions in Holland's East India. — France-
Holland's East India, by G. L. G. de Bosch Kemper. (Hol-
land's East India, March 1921).

Die national-bataksche Beweging (Hatopan Kristen Ba-
tak) in Sumatra in ihren Verhältnis zur Mission und zur
holländischen Kolonialregierung, von Miss. K. Gabriel. (Be-
richte der Rhein. Missions Gesellschaft, 1921, Nr. 5).

Suriname.

Een medewerker van De Surinamer heeft een in-
terview gehad met den heer Huizinga, den directeur
der Surinaamsche Bank, waaraan het volgende is
ontleend:

De groote moeilijkheden, waarin zich de cacao-
en koffie-ondernemingen bevinden, moeten natuur-
lijk haar terugslag hebben op handel en nijverheid.

Dat de zeer ongunstige economische omstandig-
heden zich tot dusverre nog niet scherper doen ge-
voelen, moet worden toegeschreven aan de verhoog-
de salarissen der ambtenaren, die procentgewijze
zoo'n groot deel der bevolking uitmaken.

In de laatste jaren is de beteekenis van de balata-
industrie voor de kolonie afgenomen. Voor een deel
staat dit in verband met de arbeiderskwestie. Door-
dat bij deze industrie in Demerara thans evenveel
verdiend wordt als in Suriname en doordat de exploi-
tatie in Cayenne in sterke mate is toegenomen,
beschikken de exploitanten in Suriname over min-
der arbeiders en wonnen daardoor ook minder pro-
duct. Anderdeels echter is de z.g. eerste zône vrij-
wel uitgewerkt en de exploitatie van verder gelegen
terreinen wordt belangrijk kostbaarder. Bovendien
bestaat heel weinig zekerheid over het voorkomen
daar van de goede variëteit bolletrie.

Ook de goud-industrie is de laatste jaren gelei-
delijk in beteekenis afgenomen. Door de stijging
van de onkosten zijn de vooruitzichten bezwaarlijk
gunstig te noemen. Wel is reeds geruimen tijd de
goudprijs boven de waarde als muntmateriaal, maar
met de daling van den Amerikaanschen dollarkoers
is in Holland de prijs van f 2200 ook weer gedaald
tot plm. f 1800 per K.G. fijn.

De vraag of de toestand, waarin de landbouw-
ondernemingen zich bevinden, te voorzien is ge-
weest en of er geen middelen waren om dezen te
voorkomen, moet ontkennend worden beantwoord.
Gedurende het eerste half jaar van 1920 had men
dien niet voorzien. Het onvoorziene der sterke prijs-
daling van koffie blijkt h.v. uit de in September
1920 door de Regering bij de Staten-Generaal in-
gediende voorstellen inzake de Indische winstbe-
lasting op suiker, tabak, thee en koffie.

Het komt mij noodzakelijk voor, zoo verklaarde
de heer Huizinga, dat hier van overheidswege steun
wordt verleend. Wat blijft er over, indien de land-
bouwondernemingen verdwijnen? We zouden dan
bedenkkelijk naderen tot een kolonie, uitsluitend
bestaande uit ambtenaren, die er zijn om zich zelf
te besturen.

Het kleinbedrijf zal zich er ongetwijfeld doorslaan
en het is daarom noodig aan de klein-landbouwers
zoo veel steun te verlenen als maar mogelijk is. In
de eerste plaats wordt dan daarbij wel gedacht aan
het verstrekken van credit aan hen, die daarvoor

M. VISSER,

voork. A. J. ROEBARD.

Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.

Fabriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken
REPARATIE-INRICHTING.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
TELEFOON No. 2512

□ □ DRUGERIEN □ □ CHEMICALIËN □ □
□ DEPOT DER MEEST BEKENDEN BINNEN-
□ EN BUITENLANDSCHE SPECIALITEITEN □ □

in aanmerking komen en aan verbetering van de
irrigatie voor de rijstvelden.

Aan het Voorloopig Verslag der Koloniale Sta-
ten ontleent „De West” van 15 April o.m. het
volgende: *De immigratiekwestie.* De juistheid van
het door den Minister ingenomen standpunt ten aan-
zien van den aanvoer van immigranten op groote
schaal, meende men niet te kunnen inzien. Zijne
Excellentie heeft daarbij niet gewaagd van de mo-
gelijkheid, dat te eener tijd de aanvoer van immi-
granten onder coërsact zou kunnen ophouden. In
Nederlandsch-Indië wordt van zekere zijde daarom
aangedrongen en, mocht dat eventueel een feit
worden, dan zou de kolonie, wat betreft de voor-
ziening in de behoefte aan arbeidskrachten, voor
even groote moeilijkheden te staan komen als
thans het geval is met Britsch-Guyana.

Juist om hiernaar tegemoet te komen, heeft de
studie commissie uit het Suriname Studie Syn-
dicaat het noodzakelijk geacht om gedurende de
eerstvolgende jaren den aanvoer van immigranten
op groote schaal hierheen te bevorderen.

Ook kon men zich niet verplaatsen in de ziens-
wijze van den Minister, dat, in verband met het
bestaan van goede waterwegen, niet in de eerste
plaats in aanleg en verbetering van landwegen het
middel tot bloei van de kolonie kan worden gezien.
Men was algemeen van meening, dat juist de aan-
leg van wegen moet worden beschouwd als een
der meest aangewezen middelen om het klein
landbouwbedrijf verder tot ontwikkeling te bren-
gen.

De aanmerkelijk hogere prijzen, welke betaald
worden voor perceelen, die aan of in de nabijheid
van een vasten weg liggen, wijzen ook in deze rich-
ting.

„De West” van 1 April neemt uit „De Locomo-
tief” (Semarang) van 25 Januari een merkwaardig
artikel over geteekend J. Th. Dinger Jr., Lawoo-
gebergte en tot hoofd hebbende: „Onze West in
gevaar”. Aanleiding tot het schrijven van het arti-
kel vindt de heer Dinger in het rapport van de
Studie Commissie uit het Suriname Studie Syn-
dicaat.

Enkele aanhalingen uit het artikel laten wij
hier volgen:

„Helaas de geschiedenis wijst maar al te duid-
lijk uit, dat de particuliere leiding en bewind geen
kolonie tot bloei kunnen brengen en steeds is de
Staat een toevlucht geweest voor de in verval
rakende, zich niet staande kunnende houden, par-
ticuliere ondernemingen”.....

(Als voorbeelden tot staving worden genoemd
de West- en de Oost-Indische Compagnie, de
Engelsche en Fransche nederzettingen in Amerika
in de 17de en 18de eeuw en Rhodesia).

.....„wij dienen overtuigd te zijn, dat niet het
particulier initiatief, doch het welbegrepen Staats-
belang de kolonie moet herstellen, doch het
spreekt, dat de steun der financiers, ja de sympa-
thie van het geheele Hollandsche volk daarbij on-
ontbeerlijk is”.....

De schrijver komt tot het volgende eigenaardige
voorstel om Suriname als kolonie op te heffen en
tot bloei te brengen:

„Laat Nederland daartoe een leening sluiten
(desnoods gedwongen) van honderd miljoen gul-
den, rentende zeven procent, welke rente door den
Nederlandschen Staat gegarandeerd wordt en zo-
lang Suriname nog geen proeven oplevert vol-
daan zal worden uit de Hollandsche schatkist.

Holland leent derhalve aan Suriname honderd
miljoen gulden plus zeven miljoen per jaar, waar-
tegenover de kolonie afstand doet van het haar
toegezegde eventuele verkoopbedrag der kolonie
en dit bedrag als garantie stelt voor hare finan-
tiele verplichtingen tegenover het Moederland.

Mocht er ook nadat deze honderd miljoen in

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF, 's-Gravenhage • Anna Paulownastraat 18a.

Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.

Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, to Coupeuse,
Directrice en Leeres in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.

Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

Suriname ten behoeve der ontwikkeling van Land en Volk besteed zijn, geen uitzicht wezen op betere toestanden, welnu, dan hat der Mohr seine Schuldigheit gethan und kann er gehen en..... uit het provenu van den verkoop der kolonie krijgt hij zijn in de onderneming gestoken geld plus de ante, terwijl een eventueel batig saldo der kolonie ten goede komt".....

Wat dan, vragen wij, als de kolonie — nadat gebleken is dat ook deze heldhaftige poging niet in staat is haar tot bloei te brengen — de hooge verkoopsom niet opbrengt?

Wij gelooven niet dat des heeren Dinger's voorstel veel kans heeft in overweging genomen te zullen worden.

De heer Dr. P. C. Flu, nieuw benoemd hoogleraar in de tropische hygiëne aan de universiteit te Leiden, hoopt zijn ambi te aanvaarden met het londen van een redevoering in het groot-auditorium van het universiteitsgebouw op Zaterdag den 11en Juni a.s., des namiddags te 2 uur.

Mr. A. H. Pet is bij de gehouden verkiezing bij enkele candidaatstelling verkozen tot lid der Koloniale Staten.

Drie lijsten waren voor den heer Pet ingediend.

Bij resolutie van den Minister van Koloniën zijn de dames J. van Beek, te Bolnes, W. P. Frerichs, te Rotterdam, en C. Thiele, te 's-Gravenhage, ter beschikking gesteld van den Gouverneur van Suriname, om daar te lande dienst te doen als hoofdverpleegster in het militair hospitaal te Paramaribo.

Hij Kon. Besluit van 23 Mei is de 1ste luitenant van het 8ste regiment infanterie N. Smit voor den tijd van ten hoogste 3 jaren gedetacheerd bij de troepen in Suriname.

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat blijkens een bij zijn departement ontvangen draadbericht de nieuwbenoemde gouverneur van Suriname, de heer mr. A. J. A. A. baron van Heemstra, op 23 Mei het bestuur der kolonie heeft aanvaard.

Het Provinciaal Utrechtsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen zal zijn jaarlijksche algemeene vergadering houden op Dinsdag 7 Juni. De sectie-vergaderingen zullen Maandag 6 Juni, des avonds, worden gehouden.

In de sectie van natuur- en geneeskundige wetenschappen zal Prof. Dr. A. Pülle, die onlangs een onderzoekreis in Suriname heeft gedaan, spreken over *Vegetatietypen van Suriname*.

Eerste Kamer. De heer Van Kol heeft tot den Minister van Koloniën de volgende vraag gericht: Gedurende de behandeling in de Eerste Kamer der begroting van Suriname voor het jaar 1921 heeft de Minister herhaaldelijk beloofd in overleg te zullen treden met zijn collega van Buitenlandse Zaken tot openbaarmaking der bescheiden betreffende de grensgeschillen tusschen Nederlandschen Britsch-Guyana.

In hoeverre heeft de Minister gevolg gegeven aan zijne beloften en is spoedige bekendmaking der bescheiden te wachten?

Curacao.

De Uitvoer.

"Handelsberichten" deelt mee, dat de waarde van de uit de kolonie uitgevoerde goederen in 1920

bedroeg f 10.887.000.— of tweemaal zooveel als in 1919 en vijfmaal de waarde van 1911/1918.

Het verschil van bijna f 6.000.000.— tusschen 1920 en 1919 is in hoofdzaak het gevolg van den grooteren uitvoer van:

petroleumproducten	f 3.298.000.—
phosphorzure kalk	f 1.668.000.—
steenkolen	f 20.000.—
strooïhoeden	f 144.000.—
aloëhars	f 15.000.—
zout	f 105.000.—

Daarentegen is de waarde van den uitvoer van divi divi met f 100.000.— achteruitgegaan.

De „Amigoe" geeft nog de volgende cijfers:

Gedurende de maand Maart werd hier ingevoerd aan ruwe olie van Maracaibo: 10.063.139 K.G., van Tampico: 7.148.000 K.G., te zamen 17.211.139 K.G. of ruim 17.000 ton ruwe olie. Deze hoeveelheid werd in 18 reizen per kleine tankbooten en lichters van Maracaibo en met één groote tankboot de „War Begum" van Tampico.

Uitgevoerd werd aan stookolie door 10 stoombooten 9.859.293 K.G. en 985 kisten gasoline en 85 kisten kerosine.

Aan Fosphaat van Santa Barbara werd uitgevoerd 3 scheepsladingen te zamen 6.304.280 K.G. Aan strooïhoeden 2.313 dozijn.

Strooïhoeden-industrie op Aruba.

De strooïhoedenindustrie op Aruba heeft zich in de laatste jaren snel uitgebreid. Ten gevolge van het drukke scheepvaartverkeer met Cuba wegens het vervoer van contractarbeiders hebben de strooïhoeden van Aruba een nieuw afzetgebied aldaar gevonden. In het eerste kwartaal van dit jaar werden van Aruba naar Cuba uitgevoerd 4087 dozijn strooïhoeden tegen een waarde van f 12.413.

Doch in de 13 eerste dagen van het tweede kwartaal van 1 tot 13 April werden met 4 goeïetten reeds 5782 dozijn tegen een waarde van f 21.180 geëxporteerd te zamen dus 9859 dozijn voor een waarde van f 33.593.

Nu het te voorzien staat, dat spoedig het vervoer van contractarbeiders voor Cuba zal worden stopgezet, is het te hopen, dat de actieve Arubiaansche kooplieden hun uiterste best zullen doen, om dit afzetgebied voor de strooïhoeden niet te verliezen, doch een ander middel zullen zoeken om het vervoer van dit handelsartikel daarheen toch mogelijk te maken. (A. d. C.)

Gebrek aan dokters.

De „Amigoe di Curacao" van 16 April schrijft: De uittocht van geneeskundigen uit onze kolonie wordt beslist verontrustend.

De volgende week vertrekt met ziekteverlof onze havendokter Dr. Gerstl. In begin Juni verlaat de wvd. Chef van den Geneeskundigen Dienst Dr. J. P. Everisz, na 25 jaar hier de praktijk te hebben uitgeoefend, voor goed onze kolonie.

Veertien dagen geleden ging Dr. Ph. de Haseth Moller per „Stuyvesant" via Colon, Havana en New-Orleans een vacantiereis maken voor vier maanden door de Vereenigde Staten.

Deze week vertrok Dr. S. Fernandez, in den laatsten tijd in de beneden districten werkzaam, voor goed naar Suriname.

Op Dr. Ellis, die dezer dagen met de „Estelle" van St. Eustalius wordt terugverwacht, valt niet te rekenen, daar deze tot nu toe bijna doorlopend ziek is geweest.

Geruchten loopen dat Dr. C. J. Samson van Bonaire dezen zomer eveneens naar Holland zal vertrekken.

Van Dr. Nunes, die het vorig jaar naar Holland ging en op St. Martin werkzaam was, is nog niet met zekerheid bekend of hij weer in de kolonie zal terugkeeren. Gelukkig heeft deze in Dr. Polak een plaatsvervanger gekregen.

Het vorig jaar vertrok Dr. Abercrombie, van St. Eustalius, en verliet den Curacaoschen dienst. Behalve de drie eerstgenoemden, zijn al de overi-

Een keurig,
zeer gewild,
tevens praktisch

CADÉAU VOOR DAMES

IS

François Blom's Moderne Kookkunst

VERZAMELING

VAN

uitgezochte en beproefde Recepten, Opmerkingen over het toedienen der spijzen en wijnen, over het samenstellen van Menu's, opmerkingen over gereedschap, voorraad, enz.

BENEVENS RUIM

100 Afbeeldingen
van Opgemaakte Schotels

EN EEN

ALPHABETISCH REGISTER

BEKROOND MET DE GOUDEN MEDAILLE

op de Voedings-Tentoonstelling te Parijs 1889 en de Kookkunst-Tentoonstellingen te Antwerpen 1889 op 's-Gravenhage 1892 en met het Eere-Diploma op de Tentoonstelling te 's-Gravenhage 1905.

Ingenaaid f 4.— In linnen stempelhand f 5.—

Verkrijgbaar in den Boekhandel en bij de Uitgeefster de N.V. TEN HAGEN, Den Haag.

Dans-Instituut NICK H. WISSE
Gediplomeerd Dansleeraar
LANGE BEESTENMARKT 108-110, DEN HAAG
Club- en Privaatlessen
in de Moderne Dansen
Privaatlessen aan Heeren met medewerking van Dame (assistente).
Kulchtingen dagelijks van 2-4 en 7-10 uur.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
Salon de Rafraichissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
Brandstoffen

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZON

Telefoon H. 1880 en H. 3331

Waldeck Pymontkade 88 - Den Haag

Stookt onze
1^e soort

Turfbriketten

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“
Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188
Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
leiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar. 188
Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

gen Surinaamsche geneeskundigen, opgeleid aan de Geneeskundige School te Paramaribo.

Het schijnt, dat in de laatste jaren onze kolonie niet meer zooveel aantrekkelijkheid bezit voor deze dokters als in de eerste jaren. Ten minste tegenwoordig geven de meesten hunner er de voorkeur aan naar Suriname terug te keeren. Dat Suriname zelf in den laatsten tijd een groote te kort aan dokters heeft, hen beter salaricert en betere vooruitzichten opent, schijnt hierbij wel de voornaamste rol te spelen, en maakt het begrijpelijk, waarom zij liever in hun eigen land willen werkzaam zijn.

Voor onze kolonie dreigt echter een noodtoestand. St. Eustatius is reeds zonder dokter. Ook nog andere plaatsen loopen datzelfde gevaar, wanneer het tekort niet heel spoedig wordt aangevuld.

Vorig jaar behaalde Dr. Arends zijn artsdiploma te Amsterdam en is nu op Aruba werkzaam. Spoedig daarna slaagde nog een andere Arubiaan voor zijn artsexamen, doch wordt deze onbegrijpelijkwijze nog in Holland terug gehouden om nog voor eenige maanden aan zijn militieplicht te voldoen.

Wij weten met zekerheid dat verschillende Oostenrijk-Hongaarsche dokters bereid zijn zich hier te komen vestigen, doch het Ministerie in Den Haag, hiervan op de hoogte, neemt blijkbaar geen notitie van onzen noodtoestand. Moet dat zoo maar blijven voortduren?

Een later bericht meldt, dat op St. Eustatius zich een Amerikaansche dokter gevestigd heeft.

Naar aanleiding hiervan heeft de heer Van Kol tot den Minister van Koloniën de volgende vragen gericht:

„Volgens berichten, o.a. in de Amigoe di Curaçao van 16 April, wordt de uittocht van geneesheeren uit die kolonie beslist verontrustend. Een drietal doctoren verlieten het hoofdeiland en van de andere eilanden zijn bereids geneesheeren vertrokken, dan wel voornemens hun werkkring te verlaten.

Is de Minister van Koloniën daarmede bekend? En welke maatregelen zijn bereids genomen om in dezen noodtoestand spoedig te voorzien?”

Het babbeltje over Curaçao.

Het stukje van den heer Van Haften in ons blad heeft indertijd ook bestrijding uitgelokt van „Een Curaçaoënaar“. Zie het K. W. van 10 Maart 1921. Deze bestrijding wordt niet malsch opgenomen in de Curaçaosche pers.

Wij lezen in het Papiementsche gedeelte van *Voz di Pueblo* ongeveer het volgende: Zooals meer gebeurt, het middel is erger gebleken dan de kwaal. Deze Curaçaoënaar, hij moge zich terecht of te onrechte zoo noemen, heeft in zijne verdediging groter beleedigen ons aangedaan dan hij, dien hij wilde aanvallen. Zijne bewering, dat de gekleurde bevolking niet meetelt, daar die afstamt van de slaven, is eenvoudig belachelijk, daar 95 pCt. van de bevolking van Zuid-Amerika kleurling is. Als afstamming uit slavernij een reden is om niet meegeteld te worden, dan wordt ieder volk ter wereld getroffen door de minachting van dezen „Curaçaoënaar“, want vroeger of later zijn alle volken slaven geweest. Iemand, die dergelijke domheden schrijft, behoort tot dezulken, die na tien jaren verblijf in Europa, terugkeeren met een groote sigaar in den mond en het hoofd vol „ratondja nochi“ in plaats van verstand.

Heftig verontwaardigd is ook *La Cruz*, dat den Curaçaoënaar een van zijn geboorteland ontaarden noemt, die goed gedaan heeft zijn naam te verbergen, omdat zijne afstamming op Curaçao, waar men ieders afstamming kent, ook bekend is. Het is niet waar, zegt dit blad, inderdaad is slechts een betrekkelijk klein aantal kleurlingen afstammelingen van slaven. Reeds twee à drie eeuwen lang zijn er vrije kleurlingen. Maar bovendien: deze Curaçaoënaar moet een hart van steen hebben, zonder medelijden en menscheijk gevoel zijn, dat hij deze menschen kan minachten, die niets verkeerd ge-

daan hebben, geen misdaad op hun geweten hebben, maar slachtoffers van de onmenscheijkheid wreedheid zijn.

Niet minder fel is de toon van een inzender het volgend nummer van *La Cruz*.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Bezoek van den Japanschen kroonprins.

Wij hebben het als een bijzonder welkom en verheugend bericht vernomen. De reis van den Japanschen kroonprins heeft tot nu toe het karakter gedragen van een nauw aanknoopen van den met Groot Brittannië bestaande band, het moet voor Nederland een blijde mure zijn, de gelegenheid aangegrepen wordt, om de goede verstandhouding tusschen de vrienden van ouden datum nader te bevestigen en te doen uitkomen.

In de beweging, welke Japan van een voor de wereld ongenaakbaar land in korten tijd, tot een vermaant lid in de volkerengemeenschap gemaakt heeft Nederland een rol gespeeld, welke in Japan nog kentelijk herdacht wordt, en vóór de openstelling der pangsche havens voor den handel in 1859, was het van het land van den Mikado en van den Shogun met de buitenwereld vrijwel geheel tot Nederland beperkt (zie de geschiedenis: Japan-Nederland, door G. Nypels; de Erven Loosjes, Haarlem 1899). Die beweging, welke Nederland is ingeleid, vindt in de eerste reis van een Japanschen vorst ver buiten zijn land, een uiterste beweging en dan is het zeker wel eigenaardig, dat de reiziger daarbij het land bezoekt, waar de kiem lag van de moderniseering van het rijk der opgaande zon.

Die niting van vriendschap verdient te meer waardeering nu, na een poeze van spanning, in de laatste jaren innige verstandhouding weer uitstekend geworden is, Japan met Nederland en zijn Indisch gebied weer nauwelijks relaties van onderlinge belangengemeenschap aangeknoopen heeft.

Wij zouden dan ook zeer gaarne zien, dat naast en halve de plechtige ontvangst, door H. M. de Koningin, in Juni te Amsterdam aan den hoogen bezoeker te bereiden mede van minder officieele zijde gezorgd werd, hem den druk te geven, dat het Nederlandsche volk de goede stem van zijn bezoek inziet en waardeert.

De prins werd bij zijn aankomst te Colombo, op 28 Maart feestelijk ontvangen en met geestdrift begroet. Dit heeft zich herhaald overal waar hij als gast onder Britsche kwam. In Engeland heeft men zich beijverd, hem ook den indruk te geven van het merkwaardigste en meest hem meest interessante mag worden beschouwd. Nederland neme een voorbeeld aan 't korte bezoek op Ceilon en lange bezoek in Engeland, en zorge dat de vergelijking van de eerste indruk en in de herinnering, niet in ons nadeel uitvalt.

De huwelijkswetgeving in Britsch Indië.

Dr. H. S. Gour, een van de ijverigste leden van de Legislative Assembly, heeft een voorstel aanhangig gemaakt om de wet op het burgerlijk huwelijk in Britsch-Indië wijzigd te krijgen. Hij geeft in de Times of India (mail van 30 April) een uiteenzetting van zijne bedoeling; die aan is het volgende ontleend:

In Europa is het wettelijk huwelijk los geregeld van godsdienst, waarmede het, volgens Gour, ook eigenlijk te maken heeft. Het is een, volgens vastgestelde bepaling aangeknoopen overeenkomst, die twee partijen aan elkander bindt. Het staat toe dat een Indiër, Hindoe, Mahomedaan, Christen, Parsi, Jood huwt met de vrouw van zijn ongeacht welke haar godsdienst is. In Indië is dit anders; Gour haalt 't voorbeeld aan van een Mahomedaan die, om met een christen dame te trouwen, naar Engeland is overgestoken. Hij voegt er aan toe, dat het niet onmogelijk was geweest zoo ver te gaan. Immers, schip is territorium buiten den vastgestelden afstand van de kust mag scheepsautoriteit als Britsch ambtenaar optreden. Door reisje per P. en O. boot tot drie mijlen buiten Bombay was het huwelijk ook geldig te sluiten geweest.

Doordien Indië in dit opzicht ten achter is bij de wetgeving van alle beschaafde landen, zijn de bewoners van Britsch-Indië uitgesloten van hetgeen elders lang als recht is erkend.

Hiervoor worden wel redenen aangevoerd. Volgens de Hindoewet is het huwelijk, evenals dit door de Katholieke kerk opgevat wordt, een sacrament en als zoodanig onbrekbaar. Dit leidt tot de opvatting, dat het huwelijk godsdienstige daad slechts als zoodanig is te voltrekken.

Volgens de Mahomedaanse wet is het huwelijk een sluitend een wereldlijk contract, het is feitelijk een contract van de bruid door haar echtgenoot. Zoo wil de vrouw het eventueel niet opgevat zien, maar geen wet ziet dan in een betere regeling.

HOFLEVERANCIERS.
Wed. H. RAHDER & ZON
Wijnhandelaren
Filiaal: 's-Gravenhage Heemskerckstr. 1a Tel. H. 3493.
Hoofdkantoor: Amsterdam Binnenkant 25 N. Plein 15 Interc. Tel. 389.
Filiaal: Arnhem O. Vischmarkt Tel. 289.
Filiaal: Gorinchem Tel. 61.

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

N.V. MEUBELFABRIEK
V/H LE COINTRE & CO.
Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten
Modelhuis: Oude Molstraat 32
'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

Wed. G. STREITWOLF
Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413
GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

WANNEER GIJ
Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar-wilt, ga dan naar
Kleermakerij „UNICUM“
Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG
De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Fabriek van 144
FORNUIZEN
met toebehooren voor Hotels, Restaurants, Gestichten, enz.
SCHEVENINGEN
Tel. Interc. 854
Fa P. J. MEIJIS & ZON Wessenaarsche-straat 1, 3, 5, Hofferanciers

N. LOEB - DEN HAAG
NOORDEINDE 109-111
KLEEDING EN MEUBILEERING
OP TERMIJNBETALING

N.V. ZUID-HOLLANDSCHE MANEGE (v.h. Manege Washington)
 THERESIASTRAAT 145 ingang Joh. Camphuysstr. • DEN HAAG • TEL. B. 1111

Moderne rijlessen - Paarden per uur en per maand
 Luxe Stands en Boxes
 Tonneaux beschikbaar
 Dir. J. W. v. d. GUN.

De Brahmas, Sikhs, Jains, Boeddhisten verkeerden onge-
 in hetzelfde geval als de Mahomedanen, indien zij een
 met een christen meisje zouden willen aangaan.
 bedoeling van het ontwerp, door Dr. Gour ahangig
 gaat niet in tegen iemands godsdienstige opvat-
 Het wil den Indiër in zijn eigen land dezelfde vrij-
 ten opzichte van het trouwen geven, welke hij buiten
 land heeft. Ook in Indië is de afscheiding en afzonde-
 die de meisjes vreemd deed blijven van de jonge
 opgeheven. Jongens en meisjes gaan beiden naar
 en leeren elkander kennen. Zij komen tot een eigen
 van vereeniging door het huwelijk. Maar de wreede
 dwingt hen „to live a life of illfame”.
 de heerschende gebruiken speelt het huwelijksgeven,
 de ouders krijgen, een groote rol bij het weggeven van
 de dochter. In Bengalen heeft dit gebruik tot een schan-
 aanleiding gegeven en de zelfmoord van Suvarnotala
 de meisjes van arme vaders tot navolging aan te
 De schr. haalt nog andere misstanden aan.
 de roep om tot een nationale eenheid te komen op-
 dan moet men gelijkwaardigheid en vrijen omgang
 allen willen. Zoolang men de staven niet verbreekt
 waardoor de deelen, die samen 't volk vormen, van
 ander gescheiden worden gehouden, kan men niet van
 kundige vrijheid spreken. De huwelijksregeling zal een
 afsluitstaven breken. De behoudende elementen zullen
 verzetten. Zij, die in het huwelijk een godsdienstzaak
 blijven zien, zullen niet toegeven. Maar evenals de
 gever zich elders hierboven heeft weten te plaatsen, ieder
 latende om toch zijne godsdienstige gevoelens tot hun
 te laten komen, zal dit ook voor Britsch-Indië
 mogelijk zijn en Dr. Gour meent in zijn ontwerp op prac-
 tische wijze de persoonlijke vrijheid aan allen aan te bieden.

De troonswisseling in Britsch-Indië.
 Wij ontleenen hier eenige teekende gedeelten aan de
 door den vertrekken onderkoning van Britsch-
 lord Chelmsford en door den optredenden hoogen
 lord Reading, uitgesproken. Voor lord Chelms-
 nemen wij die uit zijn afscheid van den Council of
 en de Legislative Assembly te Delhi. De vertrekken-
 die hij die gelegenheid de eerste zitting van de hervorm-
 Indische wetgevende vergadering. Hij wees er op hoe
 een traditie ingewijd heeft.
 Maar hij over de persoonswisseling sprak, zeide hij, dat
 opvolger moeilijkheden te overwinnen zou vinden, maar
 waren veel minder zwaarwichtig geworden dan het zich
 zestal weken te voren liet aanzien (klaarlijklijk doe-
 of de non-cooperation-actie, die veel van haar dre-
 karakter verloren heeft). Als hij er in geslaagd is de
 omstandigheden gunstig te stemmen, herdenkt hij daarbij
 het aandeel van den Hertog van Connaught, die den Koning
 komen vertegenwoordigen bij de opening van de eerste
 zitting van de nieuwe legislative.
 Wij hebben, zeide lord Chelmsford, vijf woelige jaren
 gemaakt. Vergelijkt men de stelling van Indië in het
 van 1916 met die van heden, dan is de verandering
 ongunstige. Indië heeft nu een verzekerde plaats in
 Imperial Cabinet. Indiërs bekleeden de hoogste posten
 de regering, dragen verantwoordelijkheid voor de aan-
 gelegenheden die het welzijn van het eigen land betreffen
 en hebben een ver- trekkenden invloed op de wetgeving van
 het land. Dit alles is bewerkt tusschen de beslommeringen
 van den oorlog door.
 Voor lord Reading geven wij een passage weer uit zijn
 eerste speech als onderkoning uitgesproken, bij aankomst
 te Bombay. Ik kom, zeide hij, aan in een tijdperk van groote
 betekenis voor de geschiedenis van Indië. De pas inge-
 instellingen en hervormingen openen een nieuw
 boek; zij zullen nauw verbonden blijven aan den naam van
 den Viceroy, die nu heengaat en aan dien van den Staats-
 secretaris voor Indië. Hoe dit boek beschreven zal worden
 hangt meereendeels van het Indische volk zelf af. Over
 aandeel, dat de nieuwe onderkoning daarin zal nemen,
 wilde hij zich nog niet uitlaten; hij wilde zich eerst in-
 werken om tot een eigen oordeel te komen.
 Maar toch bracht hij twee leidende beginselen naar den
 voorgrond, die luide bijvalsbetuygingen uitlokten. Recht-
 vaardigheid en sympathie laten nooit na wederkeerige ac-
 teeren op te wekken in de harten der menschen, ongeacht
 hun geloof of klasse. Zij zijn twee schitterende edelsteenen
 in elke kroon. Zonder deze heeft de kroon geen luister, met
 deze gaat van haar een straling uit, dat nooit nalaat op
 rechtvaardigheid en genegenheid uit te lokken.
 In dan. De Britsche faam van rechtvaardigheid mag
 nooit te kort gedaan worden tijdens mijn ambtsvervulling.
 Ik kan er van overtuigd, dat allen, die betrokken zijn in het
 bestuur en het beheer van Indische zaken, zullen mede-
 werken om die reputatie op het hoogste peil te houden.
 De indruk, dien men krijgt van het oordeel der Britsch-
 Indische pers over den nieuwen landvoogd, is een zeer
 gunstige.
 Wij releveeren hier nog twee bijzonderheden. De eerste

de herinnering, dat de Earl of Reading meer dan 40 jaren
 geleden, als scheepsjongen, behoorde tot de bemanning van
 een oud cargoschip, dat de Hoegli-rivier opzeilde. Hij, die
 gedurende den oorlog buitengewoon gezant van Groot-Brit-
 tannië in de Ver. Staten van Noord-Amerika was en nu als
 Viceroy in Indië terugkwam. De andere, dat bij zijne ver-
 welkoming te Bombay het woord werd gevoerd door Sir
 Sassoon David, kort te voren gekozen tot President of the
 Bombay Municipal Corporation, en als zoodanig Bombay's
 eerste burger, een Israëliet, evenals Young Rufus Isaacs
 Reading, die niet naliet op deze bijzonderheid te wijzen. De
 nieuwe landvoogd beantwoordde dit met: „I note especially
 your sympathetic reference to the ancient race to which
 I belong, and I observe with pleasure that you state that
 your pride in welcoming me is enhanced by this circum-
 stance.”
 In aanmerking nemende, dat de Engelsche gouverneur
 van Jerusalem ook een Jood is, zou men zeggen, dat Enge-
 land thans in de voeling met het Oosten wel den cirkelgang
 der geschiedenis tot zijn recht wil doen komen.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER KOLONIËN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande
 worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling
 van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan
 mededeeling te doen aan het Informatiebureau der
 Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den
 Haag.

**HOOFDBESTUURS VERGADERING op Zater-
 dag 18 Juni e.k. des namiddags ten 1 ure in de
 Societeit Harmonie (Doelen) te Rotterdam.**

Agenda:

1. Notulen. (Zullen, bij voldoende plaatsruimte, bekend gesteld worden in het K. W. van 9 of 16 Juni).
2. Bespreking Agenda der jaarl. alg. vergadering.
3. Ontslagname van den heer J. L. van Genneep als Secretaris van het Informatie-bureau.
4. Goedkeuring der benoeming tot die functie van den heer H. J. A. Raedt van Oldenbarneveldt.
5. Mededeelingen.
6. Rondvraag en sluiting.

De Secretaris,
F. H. A. VAN DER BRUGH.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING op Zaterdag 18 Juni e.k. des namiddags ten 2 ure in de Societeit „de Harmonie” (Doelen) te Rotterdam.

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen. (Zie K. W. No. 30 van 22 Juli 1920).
3. Jaarverslag der Vereeniging. (Zie K. W. No. 22 van 2 Juni 1921).
4. Id. van de Studie-commissie. (Zie K. W. No. 7 van 17 Februari 1921).
5. Id. van den Inlichtingdienst. (Zie K. W. No. 14 van 7 April 1921).
6. Id. van den Hoofdvertegenwoordiger in Indië. (Zie K. W. No. 14 van 7 April 1921).
7. Id. v. h. Tehuis voor Inlanders Persinggahan. (Zie K. W. No. 17 van 28 April 1921).
8. Rekening en verantwoording over 1920.
9. Begroting over het jaar 1921.
10. Benoeming der Commissie van verificatie voor 1921.
11. Voorstel afd. Haarlem om, in samenwerking met de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen Indische voordrachten te laten houden in ver-

DRUKKERIJ TEN HAGEN

Nobelstraat 20 .: Den Haag
 Telef. Interc. 2793

Beleefde aanbeveling voor de levering van alle voorkomende Drukwerken als:

AANDEELEN	KANTOORBOEKEN
ADRESKAARTEN	KWITANTIËN
ADVIESKAARTEN	LABELS
BALBOEKJES	MAANDBLADEN
BESTEKKEN	MEMORANDUMS
BILJETTEN	MENU'S
BORDERELLEN	NOTA'S
BRIEFKAARTEN	OBLIGATIËN
BRIEFPAPIER	PROGRAMMA'S
BROCHURES	PRIJSCOURANTEN
CATALOGI	RECLAMEKAARTEN
CIRCULAIRES	REGISTERS
CONTRACTEN	REGLEMENTEN
CONVOCATIES	REKENINGEN
DIPLOMA'S	SERVETTEN
DISSERTATIES	STATUTEN
EFFECTEN	STROOIBILJETTEN
ENVELOPPEN	TABELLEN
ETALAGEKAARTEN	TEKSTBOEKJES
ETIQUETTEN	TIJDSCHRIFTEN
FACTUREN	VAKBLADEN
FORMULIEREN	WEEKBLADEN
INTEEKENLIJSTEN	WERKSTATEN
INPAKPAPIER	WISSELS
JAARVERSLAGEN	ENZ. ENZ. ENZ.

SPECIALE INRICHTING VOOR

GOED OPENLIGGENDE

KANTOORBOEKEN

PIANOHANDEL P. MOSTERT
 Reinkenstraat 16 DEN HAAG
 Vakkundig Stemmen en Repareeren
 Gereedmaken voor de Tropen

Centraal-Apotheek DE KOEDOE
 Frederik Hendriklaan 166 Tel. S. 1053
ALLE RECEPTEN worden
 tegen den laagst mogelijken prijs gereed gemaakt

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”
AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST
van Amsterdam via Southampton, Port-Said naar
SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA.

Firma KIEWIET DE JONGE

Lange Blaschopstraat 25, DEVENTER.

SPECIAL MAGAZIJN VAN
Huishoudelijke Artikelen
Haarden en Kachels
Tuin- en Serremeubelen.

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma
T. C. B. TEN HAGEN en bij alle Boekhandelaren
verkrijgbaar:

**De Indische
Rijsttafel.**

Recepten van een Indisch Kokki.

BEWERKT VOOR HOLLAND

DOOR

FRANÇOIS BLOM,

Schrijver van „De Moderne Kookkunst”

3DE DRUK.

Prijs: ingenaaid . . . f 0.75

F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagt
catalogus

OLYMPIA THEATER

Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521

Deze week een zeer buitengewone film.

OPOFFERING.

(The Gift Supreme).

Realistisch Drama in 6 acten door GEORGE DELAN,
England.

Dandy als Aanplakker.

Comedie in 2 acten.

Pathé Revue.

Actueel.

Journal.

Actueel.

De Sijderups.

Wetenschappelijk.

De Hypnotiseur.

Klucht in 2 acten.

Dinsdag niet rooken. Zondag Matinee v. 2.30-5 u.

Firma L. J. C. BOUCHER

Algem. Binnen- en Buitenlandsche Boekhandel

's-Gravenhage - Noordeinde 64c

Specialiteit: voor het samenstellen
van Leesportefeuilles

Advertentie-Bureau

schillende streken van het land waar departementen van eenige betekenis der maatschappij gevestigd zijn.

12. Ontslagname van den heer J. L. van Gennep als Secretaris van het Informatie-bureau.
13. Goedkeuring der benoeming als zoodanig van den heer H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt.
14. Voorziening in de vacatures ontstaan door:
  - a. Periodiek aftreden van de leden J. P. Th. J. Brongdeest (Haarlem), J. K. Calmeijer (Apeldoorn), Mevr. de Douair, Jhr. C. Clifford Kocq van Brugel-Roelofs (Breda), F. E. Luitjes (Nijmegen) en Dr. H. H. Zeijlstra (Deventer);
  - b. wegens bedanken van de leden Mr. Dr. C. F. Schoch (Amsterdam) en H. F. Tillema (Groningen);
  - c. door uitreding uit het Hoofdbestuur wegens benoeming tot Secretaris van het Informatie-bureau van den heer H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt.

Door het Hoofdbestuur gestelde candidaten:

- a. Afdeling Haarlem: J. P. Th. J. Brongdeest en H. F. L. Wagenaar Reisinger.
Afdeling Apeldoorn: J. H. Calmeijer en Mevr. A. Dijk-Bruyn van Rozenburg.
Afdeling Breda: Mevr. de Douair, Clifford Kocq van Brugel en J. F. Schmöle.
Afdeling Nijmegen: F. E. Luitjes en A. E. Kamerman.
Afdeling Deventer: Dr. H. H. Zeijlstra en Dr. H. D. Tjeenk Willink.
  - b. Ter vervanging van Mr. Dr. C. F. Schoch de leden: Mr. H. J. Boelen en W. C. Bonebakker (Amsterdam).
Ter vervanging van het lid H. F. Tillema te Groningen
  - c. Ter vervanging van den heer H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt, de heeren T. van Pestie en H. P. Hesselaar.
15. Bepaling plaats volgende algemeene vergadering.
  16. Algemeene mededeelingen.
  17. Rondvraag en sluiting.

De Secretaris,

F. H. A. VAN DER BRUGH.

Na afloop der Algemeene Vergadering zal, gelijk in het vorige No. bekend gemaakt is, een boottocht door de Rotterdamse havens gehouden worden, gevolgd door een gemeenschappelijke maaltijd in de Officiëren-Sociëteit in het Park tegen eene bijdrage van f 6.— per couvert, exclusief dranken.

Voor deelname aan dien maaltijd gelieve men zich vóór 11 Juni e.k. op te geven bij den heer Mr. D. M. Meertens, Secretaris van de afdeling Rotterdam, Heemraadsingel 156 aldaar.

Van de Afdeling 's-Gravenhage:

Wegens tijdelijke sluiting zal het kantoor der Afdeling tot nader bericht gehouden worden Buijs Ballotstraat 15, van des morgens 10 tot des middags 1 uur.

De Secretaris,

J. A. SOETENS.

Mutaties van 25 Mei tot 1 Juni 1921.

Nieuwe Leden.

- J. de Roo, Bouwkundige, Den Haag, Conradkade 8, f 5.
- Mevr. Wed. A. van Dalisen, Den Haag, Groot Hertoginne-laan 141, f 5.
- A. R. Kolmus, Administr. Ondern. Djelis Karang Poeng O.-I., halte Kaliosso N. I. S., f 60.
- J. W. B. Francken, Contr. Pandhuisdienst, Solo, f 12.
- E. A. van Grásstek, Apotheker, Solo, f 12.
- C. F. E. Blaukenstein, Notaris, Solo, f 12.
- J. M. Galistan, Administrateur v/h. M. N. Bosdwezen, Solo, Balapan, f 12.

Koninklijke West-Indische Maildienst
Amsterdam

Passagiersdienst

naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haiti.

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN

Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONGKONG, SOERABAYA, KOBE en SAN FRANCISCO.
Geregelde stoomvaartdiensten tusschen Nederlandsch-Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN

(Onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië en San Francisco.

J. S. Rosier, Luitenant Inf., Magelang, Badaan 6, f 5.
M. W. Ackermann, Landheer, Tegal Ombu, halte Salu N. I. S., f 5.

J. H. de Bussy, N. V. Boekdr. en Uitg., Amsterdam, Hout-60/62 (2de Abonnement), f 5.
Eilbracht, Oud-Agent St. Mij. Nederland, Den Haag, Post-linastraat 36, f 5.

Afschrijven.

H. A. van Lockhorst, Oud-Kap. O.-I., Eindhoven.

Adresveranderingen.

C. R. Bakhoven, van Heino (Overijssel) naar: Zwolle, willemsvaart Wijk E. No. 11^a.

O. L. Helfrich, Oud-Gouverneur van Curaçao, van: Willemstad (Curaçao) naar: Den Haag, Laan van Meerdere-161a, p/a. Mr. Dr. W. F. C. Snijder van Wissenkerke, f 5.

L. U. van Stenis, Oud-Resident, Ginneken, van: Heino Dennenoord naar: Baronielaan 172.

F. E. van der Staay, Kap. Genie, Breda, Ginnekenweg, 67b naar: 77.

Dr. S. E. Boorsma, van: Amsterdam, Joh. Verhulststraat 44, naar: Den Haag, Koningsplein 13, f 5.

A. M. M. Israel Spijker, van: Amsterdam, Frederiksplein 50 naar: Soëstrijk, Praamgracht 9, f 5.

J. W. Dankmeyer, Ass.-Resident, van: Bengkalis naar: Den Haag, Daguerrestraat 56, f 5.

S. G. Nooteboom (St.), Rotterdam, van: Noordeinde 10 naar: Korte Kade 33a.

J. E. Bijlo, Oud-Hoofdambtenaar O.-I., van: Bandoeng Riouwstraat 67, naar: Nederland (nader adres onbekend), f 5.

E. A. Th. Haase, Ambtenaar Dep. van Justitie O.-I., van: Weltevreden, Dep. van Justitie, naar: Nederland (nader adres onbekend), f 5.

Mr. J. H. Carpentier Alting, Oud-Lid van den Raad van Indië, van: Weltevreden naar: Nederland (nader adres onbekend), f 5.

P. Wijn, Arts, thans Directeur Kon. Wilhelmina Gasthuis Bandoeng.

A. M. Hens, Resident, van: Bandjermasin naar: Palembang.

A. C. Deenik, van: Rotterdam, Schiebroeksche Laan 50, naar: Den Haag, Piet Heinstraat 64a, f 5.

W. van der Zijl, Zandvoort, van: van Speyksstraat 24 naar: Poststraat 12.

J. W. Eerkens, Arnhem, van: Eusebius Buitensingel 11 naar: Driekoningenstraat 11.

E. Cabos, van: Amsterdam, Leidse Gracht 38/40, naar: Santpoort, Station, f 5.

A. W. A. Jacometti, van: Haarlem, Nassauplein 3, naar: Rotterdam (nader adres onbekend), f 5.

H. E. Steinmetz, van: Genève, Poste Restante, naar: Herzenalb (nabij Baden Baden), Hotel zum Falkenstein.

M. J. van Doorn, Onderwijzer te Kl., van: Modjokerto (O.-I.) naar: Breda, Haagdijk 142, f 5.

F. K. Scherius, van: Mentone (Fr.), Hotel de Turin, naar: Herzenalb (bij Baden Baden), Hotel zum Falkenstein.

A. F. van Beek, gep. O.-I. Hoofdambt., van: Oegstgeest, Geversstraat 32, naar: Lochem, Barchemerweg, hoek Wilhelminalaan, f 5.

Ik legateer aan de Vereeniging „Oost en West”, gevestigd te 's-Gravenhage en goedgekeurd bij verschillende Koninklijke Besluiten, de Somma van

De ondergeteekende,

Naam.

Woonplaats.

Desverkiezend voege men hierbij: Vrij van alle kosten en rechten, ook van het recht van successie.

LENSVELT NICOLA

Den Haag

Holland

Beschuit en Roggebrood
voor export.

G. KERNER & Co.
Opgericht 1890 te Soerabaya.
NATIONSWEG 78 DEN HAAG
Specialiteit in Indische Uitrustingen
Filialen te Batavia en Soerabaya
ALLE LEVERINGEN ONDER GARANTIE.

**N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL**

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2481
Filiaal: ARNHEM Eusebiusl. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, Koffiedrinken en dineeren, tegen zeer billijke tarieven. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggaban”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
  1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
  2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
  - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - II. De Geëmployeerde bij de Javasniker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.

B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Solo, residentie Soerakarta, Java.

Aideeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Ziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
Lessen in Moderne Talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Opleiding admmissie examen H.B.S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Buys Ballotstraat 15.
Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de Opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstraat 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. J. F. SCHREVEL, Gepens. Assist.-Resid., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Alg. Ind. vraagstuk.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn

= „DUINOORD” =

Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ

MEUBELMAKERIJ

De Haagsche Broodfabriek
„Cheario”
Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139
LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK
met speciale afdeling
BANKETBAKKERIJ.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

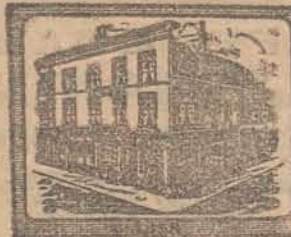
**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
— ORGELS —**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

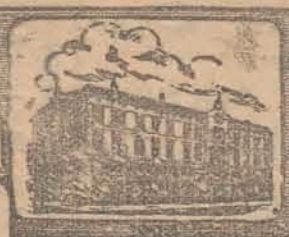
Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN.

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.

L. C. JACOBI

's-GRAVENHAGE   SOERABAYA
Regentesselaan 123, Tel. H. 1403

Wendt U voor

**Koop, Huurkoop, Verhuur
Inrullen, Repareeren, Stemmen
Transport**

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

Wereldmerk IBACH.

J. P. C. NICOLAÏ & ZONEN

HOF-KLEEDERMAKERS

Kanaalstraat 2   Telef. H. 3146
's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteverancier

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „**OCEAAN**”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

**Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa**

agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Zeebaboe's en Jongens
beschikbaar.

Te bevragen in „**PERSINGGAHAN**”
Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indië
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang
Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar
de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co.

Oudste en Solledste Adres   Oppericht Anno 1781

Groote Markt 4   DEN HAAG, Tel. 1974   Laan 2-4

Manufacturen Witte Goederen Karpetten Loopers Ledikanten	Bedden Dekens Matrassen Vitrages Gordijnen
--	--

Groote sorteering   Slaapkamer-Amenblementen

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

Zeer groote en fraaie keuze

**Voile Blouses
Peignoirs
Frotté Japonnen**

in de modernste kleuren.

Modemagazijnen
van Bommel

Vlamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 98-106

SPECIALITEIT
Handschoenen

N.V. Brood- en Beschuitfabriek

„DE OUDE VETTE HEN”

DEN HAAG
bij het Stadhuis

Alle soorten Brood, Beschuit,
Banket, enz.

Lunchroom - Tea-Concert

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende
examens en ambten, zooals Staats-
inrichting M. O., Staathuisbouw,
M. O., Gemeente-administratie,
Boskhouden. De opleid. geschiedt
ook schriftelijk in Nederland en
Koloniën met zeer goede resultaten.

Prospectus en lijsten met namen
en adressen van zeshonderd
veertig geslagen worden op
aanvraag gratis toegezonden door
Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD.

Oranjeplein 102 - Den Haag
Telefoon 6225

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Terenzstraat 5-8 - Telefoon 2808 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg

Brengt een bezoek aan „Boeatan”, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid.